

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Магістральний курс на утвердження принципів верховенства права

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Виступ Голови Верховної Ради України Володимира ЛИТВИНА на пленарному засіданні Четвертої (жовтневої) частини сесії Парламентської асамблеї Ради Європи

Страсбург, 6 жовтня 2005 року

мадянина, європейських цінностей загалом.

Це наочно підтвердили події, пов'язані з президентськими виборами 2004 року. Вироблена тоді у стінах парламенту формула суспільного компромісу продемонструвала цивілізаційну зрілість української нації.

Допомогла в цьому також об'єктивно виважена позиція Ради Європи та її Парламентської асамблеї. Вона була концентрованим вираженням політики європейського співтовариства щодо України.

(Закінчення на 2-й стор.).

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Безжальне, безпристрасне дзеркало

Резолюції ПАРЄ, насамперед стосовно України, ми сприймаємо як орієнтири для свого дальшого поступу. А водночас — як безжальне та безпристрасне дзеркало, яке чітко фіксує стан справ в Україні.

Про це вчора, виступаючи перед Парламентською асамблеєю Ради Європи (ПАРЄ), заявив Голова Верховної Ради Володимир Литвин. (Виступ глави українського парламенту друкуються в сьогоднішньому числі).

Після промови делегати ПАРЄ поставили Голові Верховної Ради низку запитань, — зокрема, і про справу Гонгадзе. Володимир Литвин назвав політичною провокацією звинувачення на його адресу в цьому контексті. «Офіційна міжнародна експертиза встановила, що плівки монтувалися з 18 вересня по 15 жовтня.

(Закінчення на 2-й стор.).

■ ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

«Касетний скандал» загрожує національній безпеці...

Ранкове засідання
6 жовтня

Верховна Рада створила тимчасову слідчу комісію з розслідування обставин організації «касетного скандалу» та його впливу на стан національної безпеки України. За таку постанову парламенту проголосували 335 народних обранців. Очолив комісію депутат Віктор Драчевський («Трудова Україна і НДП»), а до її складу ввійшли парламентарії пропорційно від усіх депутатських фракцій. Під час обговорення цього питання в сесійній залі знову спалахнула словесна перепалка між соціалістами і «народниками». Лідер фракції Народної партії Ігор Єрмеєв висловив думку, що у роздмухуванні «касетного скандалу» зацікавлена лише одна політична сила. «На злодій шапка горить», — сказав депутат, наголосивши, що «касетний скандал» — злочин проти України як держави.

(Закінчення на 3-й стор.).

■ БОРГИ

У коморі — густо, а в кишенях селян — пусто

Майже сім мільйонів гривень винні сільгосппідприємства селянам Черкащини. Чималий борг у зарплаті — понад мільйон гривень — у Кам'янському районі. Ще плачевніша ситуація у Тальнівському, де тільки два сільгосптовариства накопили по півмільйона гривень боргів.

Тим часом область збирала добрий урожай зернових — 1,6 мільйона. По тонні на кожного жителя Черкащини. То чому за такого ужинку не розквітати раз і назавжди з багаторічними боргами? Однак за серпень погасити вдалося лише 2,2 мільйона гривень. Бо ціни на зерно навіть не покривають затрат на вирощування.

(Закінчення на 4-й стор.).

■ КОРОТКО

■ В Чернівцях триває перший Міжнародний бізнес-форум «Чернівці-2005»

■ Генпрокуратура виявила незаконне використання посадовцями Державного центру зайнятості 40 млн. грн.

■ На Закарпатті тривають роботи з вивезення небезпечних хімічних відходів

■ Вчені дійшли висновку, що епідемія «іспанки», яка забрала мільйони життів у 1918 році, була спричинена вірусом «пташиного грипу»

■ Кабмін затвердив порядок відшкодування вартості примусово відчуженого майна в умовах військового стану

■ За добу в Україні зареєстровано 225 пожеж, 12 осіб загинуло

АФРИКАНСЬКІ ТАНЦІ ПІД МИРОТВОРЧИМ КРИЛОМ

Миротворці завжди перебувають у режимі постійної бойової готовності. Щодня пілоти 56-го окремого вертолітного загону (ОВЗ) ЗС України в Ліберії вилітають на патрулювання кордонів цієї африканської країни, перевозять пасажирів і вантажі місії, надають гуманітарну допомогу населенню. За командою від штабу місії ООН наші вертольоти поспішають на рятування та евакуацію поранених, здійснюють повітряний супровід конвоїв. А у вільний час миротворці охоче спілкуються з місцевими, навіть відпочивають разом (на знімку).

У складі місії в Ліберії служать представники понад 40 країн. За оцінкою начальника служби безпеки авіації ООН з департаменту миротворчих операцій (м. Нью-Йорк) пана Еміля Петруньова, український контингент — надійніший. Стан безпеки польотів у 56-му ОВЗ відповідає міжнародним стандартам.

(Закінчення на 5-й стор.).

Фото Юрія ЛАВРОВА.

■ НОВИНИ

Стотисячна тонна цукру

Її мають зварити сьогодні на цукро заводах Вінниччини. Третину солодких кристалів вироблено на Городківському цукрозаводі Крижопільського району. Непогані показники у цукроварів Бродського, Ободівського, Жданівського, Томашпільського та Браїлівського підприємств. Загалом в області планують отрима-

ти понад 230 тисяч тонн солодкої продукції.

На жаль, досягти минулорічного показника — 260 тисяч тонн — не вдасться з двох причин: дефіциту сировини і низької якості коренів. Через засушливу погоду майже всі вони надходять на підприємства прив'язані, що ускладнює технологічний процес переробки. Може так статися, що вперше за багато років вінничани не виконують державного замовлення на буряковий цукор — 237 тисяч тонн. Утім, уточнили в асоціації, його компенсують

цукром з тростини, якого вже вироблено 20 тисяч тонн, повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.

Заслін грипу

Столична міська держадміністрація вирішила вдарити по групі профілактикою

Головному управлінню охорони здоров'я і медичного забезпечення доручено підготувати лікарні і поліклініки, а малозабезпеченим киянам — безплатно зробити щеплення. Комунальне підприємство «Фарма-

ція» і керівників аптек усіх форм власності зобов'язали створити достатній запас лікарських і вітамінних препаратів. Передбачено також залучити на період можливого інтенсивного підйому захворюваності додатковий медичний персонал.

Крім того, Головний державний санітарний лікар Києва має стежити за циркуляцією вірусів і захворюваністю людей, а також посилювати санітарний контроль за птахофабрикою «Київська». А всім її працівникам вирішено зробити вакцинацію.

Передплата «Голосу України» на 2006 рік українською чи російською мовою — в будь-якому поштовому відділенні.

Надсилайте до редакції копії квитанцій на піврічну або річну передплату п'ятиразового виходу газети — і ви стаєте учасником розіграшу подарунків.

■ ОФІЦІЙНО

ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін до Закону України «Про статус депутатів місцевих рад»

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Внести до Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 40, ст. 290) такі зміни:

1. Статтю 30 доповнити частиною сьомою такого змісту:

«7. Депутата місцевої ради не може бути притягнуто до кримінальної відповідальності, арештовано або піддано заходам адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку, без попереднього розгляду питання місцевою радою».

2. Статтю 31 викласти в такій редакції:

«Стаття 31. Порядок вирішення питання про притягнення депутата місцевої ради до кримінальної відповідальності

1. Кримінальна справа стосовно депутата місцевої ради може бути порушена судом або прокурором.

2. Запобіжний захід щодо депутата місцевої ради у вигляді підписки про невиїзд або взяття під варту може застосовуватися виключно судом після надання згоди відповідної місцевою радою.

3. Для одержання згоди місцевої ради на притягнення депутата до кримінальної відповідальності, його арешт або застосування до нього заходів адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку, відповідний прокурор вносить у раду подання. Воно може бути внесено і прокурором вищого рівня.

Прокурор вищого рівня може відкликати подання про одержання згоди на притягнення депутата місцевої ради до відповідальності, внесенне в раду прокурором нижчого рівня.

Подання вноситься перед пред'явленням депутату обвинувачення або дачею санкції на арешт, або направленням справи про адміністративне правопорушення до суду.

4. Рада розглядає подання прокурора не пізніше ніж у місячний строк, приймає вмотивоване рішення і в триденний строк повідомляє про нього прокурора. Депутат має право брати участь у розгляді радою питання про притягнення його до кримінальної відповідальності.

5. У разі відмови сільської, селищної, міської (міста районного значення), районної у місті ради в наданні згоди на притягнення депутата до кримінальної відповідальності, його арешт або застосування до нього заходів адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку, для вирішення цього питання по суті прокурор має право внести подання до відповідної районної чи міської ради. У разі відмови міської або районної ради надати таку згоду питання може бути вирішено по суті за поданням прокурора Автономної Республіки Крим або прокурора області, Верховною Радою Автономної Республіки Крим чи відповідною обласною радою. У разі незгоди з рішенням обласної, міської ради, Київської міської ради та Севастопольської міської ради про відмову в наданні згоди на притягнення депутата до кримінальної відповідальності, його арешт або застосування до нього заходів адміністративного стягнення, що накладаються в судовому порядку, Генеральний прокурор України має право звернутися з поданням про вирішення питання по суті до Верховної Ради України.

6. Прокурор, який вносив подання до місцевої ради, у триденний строк з дня закінчення провадження по справі зобов'язаний повідомити раду, що надала згоду на притягнення депутата до відповідальності або його арешт, про наслідки слідства або розгляду справи».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 8 вересня 2005 року.
№ 2854-IV.

Інвестори не люблять революцій

Учора Президент України Віктор Ющенко перебував у Львові, де взяв участь у роботі V Міжнародного економічного форуму та ярмарку інвестицій «Україна — ЄС».

На зустрічі із діловими колами йшлося про гарантії для інвестицій. Напередодні форуму голова Львівської обласної ради Михайло Сендак повідомив, що матиме особисту розмову з главою держави про соціально-політичну та економічну ситуацію на Львівщині. А ще він має намір пояснити причини свого виходу з партії Народний союз «Наша Україна». Михайло Сендак засуджує намагання «приватизувати» Віктора Ющенка «провладною партією».

— Я не розумію, чому напередодні форуму на Львівщині з'явилися листівки, де зазначено, що Народний союз «Наша Україна» запрошує громадськість на зустріч з Президентом? Адже Президент повинен бути над усіма політичними силами і керуватися волею усього народу...

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Магістральний курс на утвердження принципів верховенства права

Виступ Голови Верховної Ради України Володимира ЛИТВИНА на пленарному засіданні Четвертої (жовтневої) частини сесії Парламентської асамблеї Ради Європи, Страсбург, 6 жовтня 2005 року

(Початок на 1-й стор.).

Ця лінія знайшла продовження під час візитів Генерального секретаря Ради Європи пана Террі Девіса та Голови Парламентської асамблеї Ради Європи пана Рене ван дер Ліндена.

Я з приємністю відзначаю, що постійно тримають руку на пульсі українського життя доповідачі ПАРЕ в Україні пані Северинсен та Вольвенд.

Резолюції ПАРЕ, і насамперед щодо України, ми сприймаємо як орієнтири для свого дальшого поступу. А водночас — як безжальне та безпристрасне дзеркало, яке чітко фіксує стан справ в Україні.

У нас є політична воля для того, щоб мати справді істотний прогрес у впровадженні європейських стандартів і, зокрема, недопущення нової олігархізації країни, зрощення бізнесу з владою, гальмування реформ, порушення демократичних стандартів.

А, отже, маю на увазі не лише формальне виконання зобов'язань, які взяла і бере на себе Україна, а й наповнення конкретним сутнісним змістом цієї роботи.

Безумовно погоджуючись з тим, що нашим рішенням та діям інколи бракує правової бездоганності та демократичної чистоти, я хотів би показати природу і мотивацію таких кроків на прикладі політичної реформи в Україні.

Можна акцентувати увагу виключно на тому, що окремі її положення не відповідають європейським стандартам.

А можна і треба враховувати при цьому головне: що означає політична реформа для України?

Вона означає долучення до європейських зразків організації державного життя і громадянського суспільства, а не консервацію авторитарної системи, яка від них віддалає.

Тим паче що авторитаризм, який на певному етапі переходу від тоталітаризму був багато в чому об'єктивно зумовленим і навіть неминучим, уже остаточно себе жив.

Саме тоді, на крутому зламі історії, ми зуміли вибудувати каркас держави, зберегли її територіальну цілісність, зцементували націю.

І ще одна істотна, на наш

погляд, обставина.

Таке масштабне рішення, як внесення змін до Конституції, стало результатом компромісу, що дав змогу вийти на порозуміння, утримати політичну рівновагу й уберегти країну від громадянського конфлікту.

Зрештою, процес здійснення політичної реформи ще не є завершеним. А це означає, що ми зможемо, знову-таки досягнувши компромісу і консенсусу між політичними силами, усунути ті моменти, які викликають найбільше сумнівів — такі, як імперативний депутатський мандат і наглядові функції прокуратури.

Цей дискурс, як мені здається, має допомогти краще зрозуміти, чому ми, прагнучи дотримуватися зобов'язань, взятих Україною при вступі до Ради Європи, змушені часом вдаватися до політичного маневрування, відмовлятися від одномірних підходів, а подеколи приймати недовершені рішення.

За всім цим незрівнянно більше — люди, суспільство, держава і громадянський мир. Адже Україну політично вирізняє подвійність її природи та основних орієнтацій населення і політикуму.

А звідси два традиційні компоненти національного менталітету, які можна узагальнено позначити як західний і східний. Вони багато в чому зумовлені історичними обставинами, у тому числі перебуванням України у складі різних державних утворень.

Цим породжені й істотні етнонаціональні та релігійні відмінності.

Саме така диференціація і пов'язані з нею геополітичні пріоритети стали, по суті, головною лінією суспільного вододілу і мало не розколомі України наприкінці 2004 року.

Якщо не брати до уваги подібні чинники, то процеси в Україні можуть справді видатися з точки зору зрілих демократій надто повільними і навіть непослідовними, з періодичними відступами.

А ж ніяк не так це виглядає для нашої держави, що мусить форсованим темпом долати шлях, на який в інших пішли цілі століття.

Реальність у тому, що ми просто не можемо надавати всім своїм рішенням та діям

завершеного, якщо хочете, ідеального характеру — цього не дозволяє їхня компромісна природа.

Для нас, як країни, що перебуває у перехідному, транзитному стані, первісне й визначальне значення сьогодні має не пункт призначення, а динаміка просування до нього. І вироблення оптимальної моделі функціонування державного та суспільного організму на основі гармонізації, взаємодії світоглядів і культур.

У цьому контексті надзвичайно важливі подальше піднесення рівня нашого діалогу з Радою Європи, її заохочувальна політика стосовно України.

У тому числі й особливо в головному на даний момент його компоненті — моніторингу.

Неминучість цієї процедури для своєї держави ми розглядаємо у двох аспектах.

Перший — важливість України для Європи.

Другий — можливість відпрацювання та апробації на її прикладі демократичних процедур і для пострадянських країн.

Сприймаючи моніторинг як дисциплінуючий чинник, водночас слід було б уже розпочинати підготовку до перебудови відносин на постмоніторингових засадах.

На моє глибоке переконання, демократичний характер змін в Україні, політична зрілість, продумована українським суспільством, відданість європейським цінностям і принципам демократії є вагомими аргументами на користь переведення відносин нашої держави з Радою Європи на більш високу рівнопартнерську основу.

Ми готові бачити, слухати і чути світ, готові вічно вчитися. Але ми не можемо вічно брати уроки.

Підстави для такої постановки питання дає насамперед той факт, що Верховна Рада України уже вийшла на належне парламентське місце. Саме вона взяла на себе всю повноту відповідальності у критичний момент президентської кампанії, забезпечила широкий суспільний діалог і через нього — політико-правовий вихід з глибокої політичної кризи.

Зусиллями Верховної Ра-

ди і Президента мінімізовано політичні ускладнення, пов'язані з відставкою останнього уряду. А треба враховувати, що ця загалом ординарна для демократичних країн процедура сприймалася у нас ледь як не привід до загальної кризи.

Відчутним внеском парламенту в консолідацію влади і політикуму в Україні стало ініційоване за його участю підписання Декларації про порозуміння та співпрацю.

Такі та інші кроки підтверджують, що наші дії дедалі більше вибудовуються на демократичній основі.

Справою честі в Україні є завершення всіх резонансних кримінальних справ — але заради встановлення істини і справедливості, а не на угоду комусь чи на чийсь політичне замовлення.

Шановні колеги!

Наступні парламентські вибори, які вперше проводитимуться винятково на пропорційній основі, мають означати для України проходження точки неповернення назад.

Можу стверджувати: вибори будуть гарантовано демократичні. Для цього ми працюємо і працюватимемо у тісному контакті з Радою Європи, всіма міжнародними інституціями.

Безумовно важливим і перспективним спільним проектом могло б стати створення в Україні дослідницького центру Ради Європи з покладенням на нього аналітико-прогностичних функцій у сфері процесів побудови та тенденцій розвитку громадянського суспільства у країнах Східної Європи.

Шановні депутати Асамблеї!

У далекому вже від нас 1949 році, засновуючи Раду Європи, її мудрі й далекоглядні фундатори так визначили ключове статутне завдання майбутньої організації: «Досягнення більшого єднання між її членами для збереження та втілення в життя ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням».

Сьогодні, коли досягнуто високого рівня такого єднання, ми просто зобов'язані подбати про спільне європейське майбутнє, захист спільних ідеалів, цінностей та принципів, про зміцнення нашої єдності.

Дякую за увагу.

Безжальне, безпристрасне дзеркало

(Початок на 1-й стор.).

На них стискувалися фрази і встановлювалися відповідні слова та речення. Наскільки мені відомо, інших заключень не було. Сам факт мого перебування перед вами підтверджує те, що я абсолютно спокійно ставлюся до цих звинувачень», — заявив він.

Відповідаючи на запитання про висновки відповідної парламентської слідчої комісії, в яких главу українського парламенту названо причетним до вбивства Георгія Гонгадзе, пан Литвин наголосив: «Це була доповідь не комісії, а її голови (Григорія Омельченка. — **Авт.**). Вона не є об'єктивною, оскільки комісія працювала, очевидно, наперед визначивши для себе рішення. Все те, що оприлюднено, абсолютно не відповідає дійсності. Про це я заявляю з повною відповідальністю». Володимир Литвин також підкреслив, що «у цій справі необхідно знайти істину, але це має бути істина, а не замовлення на угоду комусь. Не можна призначати винних, не маючи на те жодних підстав». Нагадаємо, що у прийнятій резолюції ПАРЕ стосовно виконання Україною своїх зобов'язань у пункті 13.15 нове керівництво нашої країни закликають знайти не

лише виконавців цього вбивства, а й замовників.

Проте справа Гонгадзе — не єдине, що цікавило європарламентаріїв. Багато запитань пролунало з проханням пояснити, як в Україні розв'язується мовна проблема. Тим більше що в середині під час дискусій стосовно «українського питання» делегат з Росії Віра Оськіна заявила, що в Криму закривають російські школи, а російська мова зазнає утисків. У відповідь голова української делегації Борис Олійник повідомив, що недавно в Криму було закрито єдину українську газету. Володимир Литвин з цього приводу зазначив: «Є питання, пов'язані з релігією, мовою, які потребують надзвичайної делікатності. Парламент давно ратифікував Європейську хартію регіональних мов та мов національних меншин, де передбачені місце і значення в тому числі й російської мови. В Конституції України особливо визначена роль і призначення російської мови. Тому я вважаю, що політики, зокрема й українські, не повинні політизувати цю тему напередодні виборів». До того ж Голова Верховної Ради також пообіцяв обговорити цю проблему на засіданні спільної міжпарламен-

тської комісії Верховної Ради та Державної Думи.

Підсумовуючи всі проблеми, наявні нині в українському політикумі, Володимир Литвин спрогнозував, що процес моніторингу України з боку ПАРЕ, очевидно, триватиме не лише до парламентських виборів 2006 року, а й після їх проведення.

Під час свого візиту до Страсбурга Володимир Литвин провів зустрічі з Президентом ПАРЕ Рене ван дер Лінденом (**на знімку**), Генеральним секретарем ПАРЕ Б. Халлером, Генеральним секретарем Ради Європи Террі Девісом, доповідачками по Україні Комітету ПАРЕ з питань моніторингу Ханне Северинсен та Ренатою Вольвенд, Головою Європейського суду з прав людини Л. Вільдхабером, керівництвом Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Маргарита СОКОЛОВСЬКА.
Страсбург.

«Касетний скандал» загрожує національній безпеці...

■ ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Ранкове засідання 6 жовтня (Початок на 1-й стор.).

А в інтерв'ю журналістам у кулуарах парламенту лідер фракції зазначив, що розпалювання пристрастей розпочалося тоді, коли стало відомо, що Голова Верховної Ради Володимир Литвин має намір поїхати до Страсбурга на Парламентську асамблею Ради Європи. «Чому, коли в партійній газеті «Народна» було надруковано роздуми стосовно злочинів проти України, представники однієї політичної сили почали звинувачення? — запитує І. Єремеев. — Адже всі політичні сили кажуть, що «касетний скандал» — це злочин проти держави».

На початку пленарного засідання парламент проголосував за дострокове припинення повноважень двох народних депутатів, котрі перейшли працювати в уряд, — Богдана Буци, призначеного міністром Кабінету Міністрів та Павла Качура (міністр будівництва, архітектури і житлово-комунального господарства). Ці депутати самі написали заяви про складання депутатських повноважень, і Перший заступник Голови Верховної Ради Адам Мартинюк подякував колегам за те, що вони чітко дотримуються чинних законів і Конституції.

Згідно зі схваленою постановою парламенту у грудні цього року відбудеться день уряду України «Про стан захворюваності населення на інфекційні хвороби та

заходи щодо її зниження». Парламентарії також внесли зміни до складу тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з опрацювання проектів законів про внесення змін до Конституції України.

Потім депутати розглянули у другому читанні і схвалили в цілому проект закону про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України. Як зазначив доповідач, перший заступник голови Комітету з питань правової політики Микола Онішук, це закон на тимчасовий період у зв'язку з тим, що система адміністративних судів в Україні ще перебуває в стадії створення. Законопроект, зокрема, встановлює граничний термін створення в нашій державі системи адміністративних судів — 1 вересня 2006 року, змінює порядок перегляду касаційних скарг Верховним Судом України, розмежовує юрисдикції адміністративних і господарських судів.

Зміни до Закону «Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України» (нова редакція) представив перший заступник голови Комітету з питань свободи слова та інформації Сергій Правденко. І відразу попросив відправити законопроект на третє читання. «Суспільне телерадіомовлення — це нове явище. А особливо з юристами, економістами треба доопрацювати деякі форми. Щоб ми не говорили, що вносимо технічні правки», — пояснював свою ініціативу

Фото Андрія Нестеренка

Ігор Єремеев (стоїть), Микола Комар.

народний депутат. Найбільша проблема, за його словами, це порядок призначення Наглядової ради.

Борис Беспалий запропонував відправити законопроект на повторне друге читання. З цим погодився і профільний комітет. А народні депутати за це рішення віддали 237 голосів.

Значний інтерес у селян, вочевидь, виклинуть схвалені парламентом зміни до Закону «Про електроенергетику». Згідно з цим документом з 1 січня 2006 року роздрібна ціна на електроенергію для сільгоспвиробників — платників фіксованого сільськогосподарського податку не може перевищувати рівень тарифів на електроенергію для сільського населення. А збитки енергопостачаль-

ників від встановлення тарифів на електроенергію відшкодуватимуть з держбюджету або місцевих бюджетів.

У першому читанні прийнято проект закону «Про загальну чисельність Служби безпеки України». Запропоновано затвердити таку структуру СБУ: центральне управління, регіональні органи, кон-

тентрозвідка, навчальні і наукові заклади, служба урядового зв'язку і анти-терористичний центр при СБУ. Загальну чисельність Служби безпеки передбачається затвердити у складі 41 750 осіб. За словами голови Комітету з питань національної безпеки та оборони Георгія Крючкова, ця чисельність відображає нинішній склад СБУ і враховує потреби

держави. Під час обговорення цього законопроекту депутати з різних фракцій наголошували: служба СБУ потребує реформування та чіткого визначення її функцій. На це головуючий Адам Мартинюк відповів, що у п'ятницю парламент заслуговуватиме звіт правоохоронного комітету ВР і всіх «силовиків», тоді парламентарії матимуть змогу особисто поставити всі запитання керівникам правоохоронних структур.

Повторно розглянувши з пропозиціями Президента України, депутати прийняли в новій редакції Закон «Про реабілітацію інвалідів» і зміни до деяких законодавчих актів України стосовно професійної і трудової реабілітації інвалідів.

Юліана ШЕВЧУК.

■ МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Бумеранг для люстраторів?

«Діста» для гаманців

Підвищення тарифів на тепло і гарячу воду — головна інтрига сесії Рівненської обласної ради. Її підігрівав той факт, що КТП «Комуненергія», хоча й обслуговує винятково місто Рівне, перебуває у комунальній власності територіальної громади області. Саме тому на сесії облради, за попереднім погодженням з Рівнерадю, затверджувалися нові тарифи. Щодо них ні в кого зауважень не було. Тож з початком опалювального сезону і Гкал тепла для рівнян коштуватиме вже не 68,09 гривні, як раніше, а 95,32 гривні; підігрів води на кожного мешканця замість 10 гривень — 13,06 гривні. До того ж, якщо досі користувачі послуг нічого не платили в міжопалювальний період, то віднині перспектива жити у теплих оселях коштуватиме їм 60 копійок за квадратний метр опалювальної площі.

Затверджено нові, звичайно, вищі тарифи на тепло та гарячу воду також для інших споживачів, серед яких і бюджетні організації. Ось саме тут депутати облради від Рівного, які, до речі, представляють різні політичні сили, згуртувалися навколо запитання: а хто в середині бюджетного року відшкодуватиме різницю в подорожчаних послуг? Якщо виходити з бюджетного кодексу, то це мав би зробити той орган місцевого самоврядування, який приймає рішення про підвищення тарифів. У цьому випадку його приймала обласна рада.

Лідер фракції «НСНУ» в облradі Віктор Матчук звернув увагу депутатів на те, що така умова (відшкодування різниці в тарифах до 1 січня 2006 року) стоїть другим пунктом у рішенні міськвиконкому, у чому його підтримали й депутати облради від Рівного Світлана Богатирчук-Кривко та Віра Кобилянська.

Голова обласної ради

Роман Василичин, намагаючись знайти компроміс, заспокоїв депутатів тим, що, мовляв, парламент внесе зміни і доповнення до Закону України «Про Державний бюджет на 2005 рік». І є надія, що цю різницю в тарифах компенсує державний бюджет. Надія, але не впевненість...

Додали роботи прокуратурі

Схоже, робота команди палкого прихильника люстрацій, голови Рівненської ОДА Василя Червонія, яка представлена у переважній більшості членами УНП, перебуває під пильним контролем його політичних опонентів. Так, на останній сесії облради Юрій Благодир від імені фракції Народної партії у Рівненській обласній раді зробив депутатський запит, в якому просить прокурора Рівненської області здійснити кваліфіковану юридичну експертизу законності розпоряджень голови ОДА щодо фонду «Допомога»,

а також перевірити діяльність цього фонду.

— При Головному управлінні праці та соціального захисту населення ОДА функціонує фонд «Допомога», джерелом наповнення якого є коштів обласного бюджету, — розповідає лідер фракції НП в облradі Юрій Благодир. — Він був створений для того, щоб надавати матеріальну допомогу малозабезпеченим. Фонд досить ємкий: торік через нього пройшло, як мені відомо, близько 2 мільйонів гривень. У чому природа депутатського запиту? У тому, що розпорядженням №181

від 29 квітня 2005 року голова ОДА Василь Червоній вніс зміни у Положення про цей фонд, якими розширені повноваження посадових осіб у частині використання коштів фонду. Тобто посадовцям надано право використовувати їх не лише на допомогу знедоленим, а й громадським, релігійним організаціям, спілкам тощо. Тобто в такий спосіб легалізовано фінансування за рахунок бюджетних коштів небюджетних видатків. Крім того, виписано, що вони можуть використовуватися і за межі області. Вважаємо, що таке розширення повноважень спеціального фонду при структурному підрозділі ОДА до рівня всеукраїнської благодійної організації суперечить чинному законодавству. Звідси й запит до прокурора області.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

На знімку: лідер фракції Народної партії у Рівненській обласній раді Юрій Благодир.

Фото автора.

Заява фракції Народного руху України

3 нагоди Дня працівника освіти

У ці сонячні жовтневі дні весь український народ традиційно вшановує нелегку працю освітян; вітає тих, чиїми зусиллями фактично закладається підмурівок майбутнього нашої великої держави. Саме працівники освітньої сфери щодня працюють задля забезпечення України професійними інтелектуально розвинутими патріотичними кадрами, передаючи золоті зерна знань та науки молодому поколінню наших співгромадян.

Ми з вдячністю схилимо голови перед вашою мудрістю, витримкою та самопожертвою, вашим сумлінним виконанням свого професійного обов'язку. Впевнені, що ви й надалі працюватимете задля утвердження замовної, духовно багатой України.

Народний рух перекажує всім освітянам ширшу подяку за гідне служіння обраній справі, невтомний творчий пошук та самовідданість, за добро і щедрість ваших душ.

Вітаючи вчоргове освітян України з їх професійним святом, Народний рух України вважає за необхідне відзначити ті позитиви, що відбулися в освітній галузі з обранням В. Ющенка Президентом України. За короткий відрізок часу вдалося виконати обіцянки Майдану щодо соціального захисту освітян. Їх заробітна плата зросла на 57%, уперше в цьому році вчителі пішли у відпустки з виплаченими «відпускними».

Хочемо запевнити всіх працівників освітньої сфери: ми знаємо і пам'ятаємо про ваші повсякденні труднощі, про соціально-економічні проблеми освітньої сфери в цілому. Народний рух переконаний, що потреба зробити важку, але таку потрібну для держави та її майбутнього працю українських освітян престижною та гідно оплачуваною має стати одним із пріоритетних векторів державної соціально-економічної політики.

Разом з тим вважаємо за необхідне звернути увагу на те, що керівництвом Міністерства освіти і науки України недостатньо приділяється увага національно-патріотичному вихованню молоді в освітніх закладах, особливо в школах. Ми переконані, що виховання молоді в дусі патріотизму, любові до України має здійснюватися ще зі шкільної лави. Патріотами не народжуються — їх виховують!

Дорогі освітяни, Народний рух України і надалі докладатиме всіх зусиль для привернення уваги держави та громадськості до проблем українських освітян, підвищення соціального статусу працівників освіти, ми наполягатимемо на продовженні розпочатих Президентом України кроків у цьому напрямі.

Виховуйте українських патріотів!

Слава освітянам і слава Україні!

В. КОВАЛЬ,
голова фракції.

У Держкомпідприємництві заявляють, що в Україні з 2007 року планується істотно знизити податки та вдосконалити систему їх адміністрування

Арсеній ЯЦЕНЮК: для завершення переговорного процесу про вступ до СОТ Україні необхідно підписати ще десять двосторонніх протоколів

■ У НОМЕР

Цехи сховалися у тінь

Житомирська область. Співробітники податкової міліції виявили в Бердичеві підпільний цех з фарбування автотранспорту, а в Чуднівському районі — цех з первинної обробки деревини. Загалом з початку року на Житомирщині призупинено роботу вже понад півсотні виробництв, які діяли без реєстрації в державних органах, не сплачуючи податків та інших обов'язкових платежів. Парадокс у тому, що водночас чимало підприємств, які зареєстровані в установленому законом порядку, звітують про те, що господарської діяльності не проводять.

Олексій КАВУН.

Своя сорочка до тіла ближче

На Рівненщині забороняють стихійні бурякоприймальні пункти заводів з інших областей. Головний аргумент: у багатьох з таких пунктів немає належної матеріально-технічної бази, точної вагової техніки, лабораторій, що призводить до зловживань і недоплат. До радикальних дій спонукало і те, що торік за межі Рівненщини вивезли понад 150 тисяч тонн цукрових буряків, а тому місцеві заводи недовиробили 17 тисяч тонн цукру, без роботи залишилися 1200 робітників. Нинішнього сезону в регіоні солодки корені закуповують 136 приймальних пунктів від цукрових заводів області.

Олександра ЮРКОВА.

На спортмайданчик вийдемо всім двором

Луганськ. Майже у всіх школах міста незабаром почнуть працювати універсальні спортивні майданчики європейського рівня. Їх буде майже півсотні, а перші з'являться вже за місяць. Другим етапом проекту, здійснюваного громадською організацією «Луганська ініціатива», стане будівництво спортивних міні-арен у населених пунктах області. Щоб до дорогого об'єкту ставилися дбайливо, до будівництва залучатимуть школярів і мешканців прилеглих територій.

Алла АНТИПОВА.

■ АКЦІЯ

Конфуз у лавах зелених

Харків. Коли активісти Партії зелених вийшли на черговий пікет проти автозаправок, з'ясувалося, що власниками АЗС, яку будують недалеко від школи, е... їхні колеги по партії.

Автозаправки вже заповнили центральні міські вулиці, сквери. Останнім часом їх почали зводити під вікнами пологових будинків, у шкільних дворах. Зелені нещодавно прикували себе до однієї із станцій, яку зводять, а тепер улаштували лежачий протест на сходах міськвиконкому. Можна лише уявити, як було лідерам місцевої партійної організації, коли з'ясувалося, що автозаправку будують самі зелені. Точніше, фірма, що займається вивезенням міського сміття. Але водночас її керівники кажуть, що АЗС їм потрібна, щоб за оптовими цінами заправляти свої машини. До того ж директор фірми-забудовника заявив, що він член Партії зелених з 2000 року, а політична акція навколо «екологічно чистої заправки», яку споруджують, — свавілля і беззаконня.

Микола КОСИЙ.

На знімку: зелені на сходах Харківського міськвиконкому.

Фото автора.

Як допомогти сержанту Петренку, чи узаконять рекет на дорогах?

Нещодавно даішників боялися і склали про них анекдоти. Мовляв, щоб допомогти родині сержанта Петренка, начальство — як заохочення — направило його на пост ДАІ. Потім на дорожніх стражів порядку обрушився гнів самого глави держави. Президент заборонив їм «сидіти з фарами по кущах» і взагалі вирішив розігнати як міліцейський прошарок. Але, схоже, незабаром «смугасті палички» реабілітують.

До Верховної Ради України внесено законопроект про реформування Державної автоінспекції, котрий передбачає збільшення вдсятеро розміру штрафів для порушників Правил дорожнього руху. За словами начальника департаменту ДАІ МВС України Сергія Коломійця, це зроблено для наведення порядку на дорогах. Нагадаємо, поки що сума штрафу становить 18 грн., а з прийняттям відповідного законопроекту штраф становитиме 180 грн.

Водночас пан Коломієць повідомив, що змінами до чинного законодавство передбачено скоротити приблизно на 70 відсотків перелік порушень, за які передбачені штрафи, передає «Forum». Зокрема, водіїв не штрафуватимуть за відсутність аптечки і вогнегасника, а каратимуть карбованцем лише за значні порушення. В законопроекті пропонується забирати посвідчення водія в чотирьох випадках: за керування в нетверезому стані, за дорожньо-транспортну пригоду, за зникнення з місця ДТП і за невиконання вимог інспектора. Останній пункт особливо насторожує. Адже «непокору» можна трактувати по-різному. І за відсутності свідків довести що-небудь буде вкрай складно.

Фото Юрія ІЛЛЕНКА (Харківформ).

Є і приємні нововведення: замість зняття номерів з автомобіля пропонується конфіскація талона про техогляд. Талони видаватимуть безплатно, а забиратимуть їх у разі порушення вимог про переобладнання транспортних засобів; за протиправне використання спеціальних світлових і звукових сигналів і за непроходження техогляду.

Ці дорожні ноу-хау ще не затверджено парламентом, а громадяни вже стурбовані їх наслідками. Днями

У коморі — густо, а в кишенях селян — пусто

(Початок на 1-й стор.).

Де ж обіцяна урядова підтримка сільгоспвиробника? З високих трибун селян переконували: здавайте збіжжя в заставу і беріть недорогі кредитні ресурси у державному аграрному фонді. Однак, з'ясувалося, господарство, яке вирішило заставити зерно, не повинно мати... жодних боргів, у тому числі й у зарплаті.

Директор регіонального відділення аграрного фонду Микола Ішук повідомив, що до Верховної Ради України направлено проект про внесення змін до законодавства про функціонування аграрного фонду. Можливо, депутати встигнуть його ухвалити... до наступних жнив. Про-

ект, мовляв, значно спрощує оформлення застави (нині потрібно надати 12 юридичних документів) і ліквідує відсотки за користування заставними коштами.

Як зазначив заступник начальника головного управління АПК облдержадміністрації Павло Шевчик, більшість сільгосптовариств тягнуть на дно їхні «круті хазяї», які мешкають десь по столицях. Не розплатившись з працівниками, «хазяї» передають агропідприємство іншим спритникам без правонаступництва, користуючись тим, що юридичного захисту на селі практично немає.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

■ СПОРТ

Усі шляхи ведуть на «Метеор»

Як відомо, наші футболісти перші в Європі достроково стали переможцями групового турніру. Але, зрозуміло, наш колектив прагне на дзвінкій ноті завершити справу. Про це, до речі, говорив представникам ЗМІ на пресконференції в Кончі-Заспі тренер української збірної Олег Блохін.

Усі гравці прибули до збірної (останніми в таборі з'явилися Андрій Воронін та Андрій Шевченко). Після розмови з тренером журналісти мали змогу поспілкуватися з футболістами і спостерігати за тренуванням.

Футбол. Сьогодні національна збірна України прилітає до Дніпропетровська, де завтра на стадіоні «Метеор» матчем з командою Албанії закінчить відбірний марафон до чемпіонату світу-2006.

Як розповів прес-аташе «Дніпра» Дмитро Пелін, Дніпропетровськ готовий до великого футбольного свята. Базою для збірної України стане недавно збудований готель «Парк», що біля мальовничого парку імені Тараса Шевченка. А неподалік — готель «Жовтневий», де мешкатимуть наші журналісти.

Окремі репортери дістаються місця події самотужки. А от Федерація футболу України традицій не порушувала: сформувала і сьогодні ранком відправила два автобуси з представниками ЗМІ, так би мовити, організовану команду. Спочатку вона завітає до Запоріжжя, де грають молодіжні збірні України та Албанії. І лише після цього передислокується до Дніпропетровська.

А наша національна команда сьогодні ввечері випробує поле стадіону «Метеор», провівши там тренування.

Матч відбірного раунду (8-ма група ЧС-2006, 12 жовтня) Мальта—Болгарія доручено провести українській бригаді арбітрів. Її очолить одесит Віталій Годулян, лайнсмени — Василь

Ольшанецький з Івано-Франківська та сімферопольєць Андрій Приймак. Резервний арбітр —киянин Ігор Іщенко.

Лише результати

Хокей. Відкритий чемпіонат Білорусі. 12-й тур. «Хімволокно» (Могилів) — «Юність» (Мінськ). 1:3. «Керамін» (Мінськ) — «Динамо» (Мінськ). 2:2. «Німан» (Гродно) — «Брест». 2:5. «Вітебськ» — «Хімік-СКА» (Новополоцьк). 1:2. «Рига-2000» — «Металурґс» (Ліепая). 4:3. «Сокіл» (Київ) — «Гомель». 6:5 (2:2, 1:2, 3:1). Шайби у переможців закинули: Гніденко, Яковенко-2, Ніколаєв, Бобкін, Бобровников. «Динамо» — 29 очок, «Сокіл» — 28, «Гомель» — 25, «Рига-2000» — 23, «Керамін», «Юність» — по 20, «Хімволокно» — 19, «Брест» — 17, «Німан», «Хімік-СКА» — по 10, «Металурґс» — 6, «Вітебськ» — 1.

Баскетбол. Позавчора стартував чоловічий чемпіонат України в Суперлізі. Відбувся один поєдинок: МБК «Одеса» — «Львівська політехніка». 97:76.

Підготував Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Африканські танці під миротворчим крилом

(Початок на 1-й стор.).
— Зберігати мир і стабільність у регіоні, не спираючись на підтримку населення, неможливо, — каже командир 56-го окремого вертолітного загону підполковник Юрій Вербельчук. — Ми не нав'язуємо нових умов життя, ми допомагаємо простим африканцям жити так, як вони давно мріють.
Громадянська війна, яка тут закінчилася два роки тому, змусила людей залишити домівки і взятися за зброю. В деяких провінціях Ліберії голод довів місцеве населення до канібалізму. Цілі етнічні групи стали біженцями. До речі, поряд з вертолітною стоянкою нашого контингенту розташоване одне з таких поселень біженців. Умови життя там жахливі. Зараз лише присутність військових контингентів місії ООН зупиняє поча-

ток нових збройних конфліктів у країні.
— Нещодавно я розмовляв із старійшиною табору біженців, — каже Юрій Вербельчук. — Його народ, тобто велика група сімей, повертається до своїх домівок і через кілька днів вони перекочують повністю. А ще старійшина сказав нам велике спасибі за те, що в лиху годину вони врятувалися від війни поряд з аеродромом, де злітали українські вертольоти. Взагалі ми завжди готові до співрозмови, обговорюємо проблемні питання, вивчаємо, аналізуємо ситуацію. Такий рівень взаємодовіри, повага до місцевих традицій та звичаїв тільки допомагає нам у службі. Наші екіпажі літають по всій країні. І ми спостерігаємо, наскільки різнобарвна етнічна картина населення Ліберії. Вона наче клаптикове покривало.
Юрій ЛАВРОВ.
Робертсфілд, Ліберія.

Фото автора.

Географічно ми — Європа...

Юрій Єхануров перебуває у Брюсселі з робочим візитом. Сьогодні український прем'єр має зустрітись з генеральним секретарем НАТО Яапом де Хоопом Схеффером та Північноатлантичною радою. А напередодні він обговорював перспективи української євроінтеграції з чільниками Євросоюзу та виступив на Міжнародній конференції «Україна дивиться у майбутнє: на шляху реформ».
Набуття Україною членства у Світовій організації торгівлі він назвав першочерговим завданням уряду. Прем'єр-міністр зазначив, що принципово важливим для Києва є започаткування переговорного процесу про створення зони вільної торгівлі між Україною і Європейським союзом (яке, як відомо, стане можливе тільки після приєднання України до СОТ) та спрощення візового режиму.

«Нам потрібна недвозначна заява з боку ЄС про політичну підтримку курсу України на європейську інтеграцію», — заявив керівник українського уряду. Прем'єр пообіцяв, що «успішне виконання Плану дій, поглиблення демократичних процесів та високі темпи економічного зростання в Україні якісно наблизять Україну до ЄС».
На жаль, життя «маленького українця» досі далеке від євростандартів. І, мабуть, тому, на відміну від наших лідерів, він Україну Європою не вважає. Точніше вважає, але переважно в географічному сенсі. Згідно з опитуванням Центру Разумкова в уявленні чималої кількості наших співвітчизників Україна не є європейською державою в економічному, соціальному та політичному контексті. Такої думки дотримуються відповідно 77,3; 73,9 та 53,8 відсотка респондентів.

Потрійний захист

Сьогодні у прикордонному пункті Паланка буде підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо Прикордонної місії Європейської комісії у Республіці Молдова та Україні. Його «завізують» Комісар ЄС з питань зовнішніх зносин і європейської політики сусідства Беніта Ферреро-Вальднер та міністри закордонних справ України і Молдови Борис Тарасюк та Андрій Стратан.
Експерти кажуть, що нині Придністровську ділянку кордону фактично охороняють тільки українські «зелені кашкети», що в неофіційних розмовах підтверджують і наші чиновники. Європейська місія розпочне свою роботу з 1 грудня, на її роботу Євросоюз

виділить 7 млн. євро. Як повідомили у представництві Єврокомісії в Україні, протягом двох років 50 фахівців з прикордонних та митних служб країн Євросоюзу консультуватимуть та проводитимуть тренінги для українських і молдовських прикордонників. До складу місії входить також постійний персонал — 10 осіб. У такий спосіб Брюссель сподівається посилити спроможність митних служб двох країн ефективно протидіяти контрабанді та іншим проявам транскордонної злочинності в регіоні, що, в свою чергу, створить сприятливіші умови для врегулювання Придністровського конфлікту.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Український акцент на Арбаті

Репортаж з Росії, створений під час 48-годинного перебування на одній з меморіальних трас Москви

Давненко ми не були на цій, мабуть, найпопулярнішій столичній вулиці в центрі міста. Отож одразу з Київського вокзалу попрямували сюди, щоправда, не лише заради широковідомої у світах екзотики Старого Арбата, а щоб на люб'язне запрошення генерального директора Культурного центру України в Москві Володимира МЕЛЬНИЧЕНКА (на знімку), добре знаного науковця, письменника, журналіста, доктора історичних наук, узяти участь у презентації своїх книжок.
Ми йшли вулицею, яка пам'ятає гетьманів Петра Сагайдачного, Кирила Розумовського, Миколу Гоголя, Тараса Шевченка, Михайла Грушевського, Володимира Винниченка, багатьох інших видатних діячів України.

Основним дороговказом, котрий не можна було обійти, нам послугував своєрідний сюрприз — величезна афіша-плакат (її текст — **на знімку праворуч**). Віддрукована на фоні синьо-жовтого державного прапора України, вона виділялася ще здалеку. Мабуть, саме тому в конференц-залі Культурного центру зібралася аудиторія, набагато більша числом, ніж очікувалося. Зокрема, тут були не тільки корінні москвичі — представники столичної української громади, а й, наприклад, гість із Канади, житель Оттави Модест Цмоць, який одразу підійшов до нас із проханням виділити йому кільканадцять примірників наших робіт, працівника державного російського закладу «Бібліотека української літератури» Тетяна Телелейко, котра нещодавно приїхала до Москви з Кубані. Вона розповіла, що в її невеличкому містечку Лазаревське (Велике Сочі) діє український культурний центр, який фінансується з місцевого бюджету (до речі, в районі Великого Сочі проживають 22 тисячі українців). На презентацію прийшли 2 журналісти, студенти, співробітники Посольства України в Російській Федерації та чимало інших цінителів української літературної творчості й особливо — оперативної журналіс-

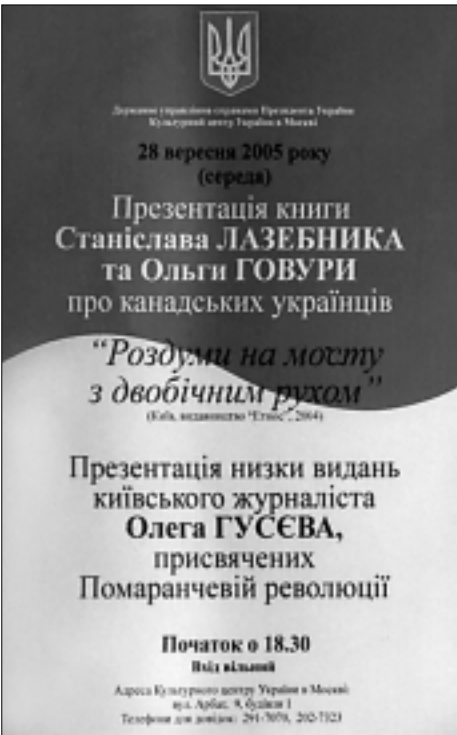

тської, в якій ідеться про перебіг поточних подій в Україні.
У результаті замість запланованої одногодинної читачької конференції москвичі понад дві години спілкувалися з київськими журналістами. До того ж під час зустрічі автори книжок С. Лазебника («Роздуми на мосту з двобічним рухом» — про українську громаду в Канаді, написаній у співавторстві з О. Говурою) та О. Гусев («Живі біля Вічного вогню», «Преображення на Помаранчевому майдані», «Імперативний мандат», а також низка чорнобильських книжок) відповідали на численні запитання із залу, що стосувалися переважно сучасної політичної ситуації в Україні, взаємин нашої держави з діаспорою.
Презентанти подарували свої твори бібліотеці Центру.
По закінченні хвилюючої зустрічі ми продовжили в кабінеті директора обговорювати шляхи подальшої популяризації духовності України в Росії, передусім у Москві, використовуючи потенціал Культурного центру, зокрема, його органічної частини — «Української книги», що почала діяти в новому приміщенні 22 серпня нинішнього року.

Не всі знають, розповів нам Володимир Мельниченко, що цей магазин тривалий час існував тільки на папері, хоча приміщення для книгарні ми приготували одразу після рішення її відкрити. Чому відбувалася ця тяганина? На Арбаті закладів з такими просторами приміщеннями не так уже й багато. Не дивно, що на «квадратні метри» майбутньої книгозбірні зазіхали й ті, в кого багата кишеня. Зізнаюся, що мені, як директоріві, пропонували віддати цю торгівельну площу в довгострокову, аж на десять (!) років, оренду для широковідомого московського співака. А коли я не погодився, то одразу відчув тиск методом усе ще невмирущого «телефонного права». Але тут воно, на щастя, не спрацювало: колективна воля все-таки допомогла нам відкараскатися від спроб знахабнілих нуворишів, які вдавалися навіть до неправомірних заходів, котрі, на жаль, і сьогодні мають місце, щоб реалізувати свою мету. І це, мабуть, проблема не лише нашого закладу.

І подумалося нам, чи не тому московська «Українська книга» — єдиний на Арбаті магазин у кращому сенсі цього слова? І чи «випадково» арбатський інтелектуальний простір, щедротами котрого ще не так давно бажали скористатися навіть гості з найвіддаленіших країн, потихеньку звужується до рамок не дуже талановитих портретів-блискавок, зроблених, що називається, на ходу, дріб'язкових колекцій значків, військового одягу минулих десятиліть і навіть символіки країн, армії яких програли у Другій світовій війні, й зокрема Великій Вітчизняній? Коли глибше замислюєшся над зловісними ідеями, котрі окремими продавцями «антикваріату» вільно чи невільно пропагуються на Арбаті, стає гідко — адже молоде покоління в таких колекціях не бачить ні зброї наших народів-переможців, ні їх нагород чи портретів, зате приміряє на очах мовчазної публіки каски есесівців, хрести та, медалі тих, кого здолали наші батьки й діди у двобой з гітлерівським фашизмом та іншими течіями агресорів-неонацистів.

На щастя, цей непотріб, дорогі ресторани, торгівельні намети з безкінечними

матрьошками, армади ворожок на ключовому, за виразом Володимира Мельниченка, кілометрі Росії не здатні затьмарити пам'ять про минуле вулиці, де народжувалася російська інтелігенція, неспроможні відвернути увагу багатьох гостей Старого Арбата від музею-квартири Олександра Пушкіна, театру імені Євгена Вахтангова і, звичайно ж, від форпосту української духовності на московській землі — нашого єдиного за межами України державного культурного центру.
За мистецьким рівнем та обсягами діяльності цей заклад, що є власністю незалежної України, без перебільшення, переважає аналогічні показники в роботі подібних культурних представництв іноземних держав у Москві.
З часу відкриття Центру (листопад 1998 року) в ньому відбулося близько 900 заходів, які відвідали більш як 100 тисяч осіб.

(Закінчення на 16-й стор.).

На якій землі господарі родяться?

У будь-якому районі завжди знайдеться кілька господарств, котрі є зразком. Такі гостям не соромно показати. В них і земля щедріше родить, і ферма без худоби не стоїть. І все вигідно, і всяка робота прибуткова. І люди без діла не сидять. І школи не пустують, і діти народжуються...

А спитаси, як же так виходить, відповідь одна: робити треба, не лінуватися.

Про те, як Романове городян перехоплювало

Лідія Григорівна Самойлюк і народилась у маленькому Романовому, і виросла, і першу роботу там отримала, і одна з перших там її втратила. Бо село просто вимирало, і ні школа, ні вчителі в ньому вже були не потрібні. Так доля змусила колишню учительку стати економістом, потім взялася за бригадирство, затим пройти всіма колгоспними кар'єрними сходами, поки з часом очолити СТОВ «Нива», до якого увійшли і її Романове, і Поляхове.

Робочий день Лідії Самойлюк починається о пів на п'яту ранку.

Цікаво, що Лідія Григорівна на це й не ділить часи на колишні та теперішні, на те, як було і як стало. Перелічує, що зроблено, і показує, показує, показує...

Про те, як заробляє господарство гроші, говорить менше. Як їх у селі заробиш? Сіє на своїх двох з половиною тисячах гектарів землі і хліб, і буряки, і все інше. Збирає навіть у неврожайні роки по сорок центнерів з гектара зернових, по чотириста сімдесят — буряків. Тримає дві тисячі голів худоби і півтори тисячі свиней. Доїть по шістсот центнерів молока на сто гектарів угідь. Продає м'ясо...

Як їй працюється? Теж так, як і усім. Цукрові буряки рік у рік

втрачають свою ціну. Ще з торішніми хлібними проблемами не розібралися — через низькі ціни залишилось близько тисячі тонн минулого врожаю, а тут уже п'ять тисяч цьогорічних підоспіло. Людям не шкодували — видавали за паї по тонні зерна та ще й круп чотирьох—п'яти видів. Воно б тільки і радити цьому. Але ж село не може все, що виростило, саме й з'їсти. Треба і продати вигідно, і заробити, бо витратити є де. Лідія Григорівна коротко підраховує: торік на різні соціальні потреби витратили півмільйона гривень. Ще стільки ж — на дороги. Ще стільки ж — віддали різних податків і відрхувань. Оті дві перші статті витрат для господарства зовсім не обов'язкові. Але Лідія Григорівна навіть не уявляє, як би могла інакше розпорядитись прибутками.

Дороги тут — справжня сільська гордість. Господарство спеціально тримає свій асфальтний завод. Немає такого року, щоб не добудували нові кілометри, не ремонтували старі. Як каже керівник, розкіш ця дуже дорога, але ж для кого будують — для своїх людей.

Хоча в Поляховому живе тисяча двісті чоловік, а у Романовому рівно в чотири рази менше, голова ніколи не ділить свої села на головне і другорядне. Навпаки, крихітне Романове — її особлива турбота. Коли проїжджаємо його єдиною вулицею, Самойлюк не перестає показувати: ось цей дім збудували за рахунок господарства, і цей, і цей. Із шістдесяти дворів більш як третина з'явилась саме її старанням і фінансуванням. Не будувала б свого часу голова, давно старі пустки заросли б хащами. А так невеличке село, на котрому ще в далекі сімдесяті було поставлено хрест неперспективного, живе і молодіє. У дитячому садку і початковій школі тут майже півсотні дітей. І щороку з'являється на світ п'ять—шість маленьких романчан. Нагадаю, це лише у шістдесяти дворах.

Може, саме тому романівський медпункт, початкова школа, дитячий садок огорнуті особливою увагою і любов'ю керівника. Все відремонтоване, чистеньке, охайне — аякже, нехай дітки народжуються і ростуть з гордістю, а не соромом за своє село.

— Ось у цю хату до нас переїхали хмельничани, — показує Лідія Григорівна. — Нічого тепер, живуть, працюють. А наших першачків навчає учителька аж із Києва. Коли вона приїхала, я думала, що більше року не затримається. Що

Севастьян Бойко хазайнує на славу.

й казати, село — не столиця. А тепер вже бачу, що й ця родина буде наша, романівська.

Тепло, газ, вода в оселях, дороги, клуб, нова церква, пекарня, макаронний цех, новий тік — чого іще шукати людині? Не знаю, чи можуть бути якісь вагоміші аргументи на користь цієї землі і людей, що на ній хазайнують?

Давно не випадало спостерігати такої картини, яку ми побачили, під'їжджаючи до села. Цілі сім'ї, дорослі й діти, вийшли на збирання кормових буряків. Робота кипіла. Люди були спокійні і доброзичливі. На якусь мить навіть здалось, що ця ідилічна картинка не із сьогодення, а із якогось нашого давнього, призабутого життя.

Але ні, вони справді є — і Поляхове, і Романове, і Лідія Самойлюк, які уміють заробляти і щедро ділитись заробленим.

Лідія Григорівна ще багато чим нас дивувала. І поляховськю школою, у котру щедро спляться усілякі подарунки від господарства. І шкільним автобусом, котрий купила для романівських дітей. І безплатним харчуванням для трьохсот школярів двоох сіл. І поляховським медико-соціальним комплексом, котрий раніше був сільською лікарнею, але держава позбавила її цієї назви, а водночас і фінансування. Тим часом господарство про назву довго не думало, а гроші на утримання дало. Тепер, кому потрібно, то і з сусіднього села може прийти підлікуватись.

— А ще лазню будуюмо, ось тут ще б місток підновити, а там ставок. А дороги, вони хоч не наші вже, але ж як по них люди їздитимуть? — у Лідії Григорівни безліч планів. Тільки б часу вистачило. От тільки доживують, потім досяють, потім День працівника сільського господарства відсвяткують,

— аякже, люди заслужили, — а тоді вже вона візьме собі вихідний. Перший у цьому році. А поки що ніколи. Кожний її робочий день починається о пів на п'яту ранку в радіостудії господарства. Там керівника планує роботу на день для всіх. А пізно ввечері, вже для себе, все підбиває, підраховує, що встигли, а що ні.

До речі, так само у власній радіостудії розпочинає робочий день сусід у Кузьминцях — Севастьян Іванович Бойко. Тут узагалі історія особлива. Колісь Кузьминці були бригадним селом поляховецького господарства. А коли скрізь усі почали ділитись та землі відокремлювати, кузьминецькі люди теж захотіли господарювати самостійно. У Лідії Григорівни тоді душа розривалась: нащо ділити господарство, рвати по живому? Чи ж вони вороги одне одному, щоб через стільки років спільного життя тепер межу топтати? Але сталося так, як сталося. І тепер не тільки в районі, а й в області з приємністю показують, що, коли з розумом, то й розділитись можна. Бо Бойко хазайнує на славу.

Каже, так йому вдається, бо в його селі півень на чотири райони співає та ще й річка Хомора починається. Може, й так. Але що б він кукурікав, той півень, якби Бойкові поля не були оброблені так, як грядочка у старанної господині. Якби не повнилась худобою ферма. Якби не взяли на своє утримання сільський дитячий садок, не звели церкву...

Може, й справді місце таке. Тільки родить воно насамперед не зерном та городиною, а славними людьми.

Та й свині тут одна від одної краща. Одне слово, племінні.

І про те, як Новоставці з монополістами боролись

Василя Петринюка, Героя України, керівника ТОВ «Старт» у Новоставцях ми, на жаль, не застали. То у столицях, то на виставках, то на зустрічах — таким господарством тільки із сільської контори не покеруєш. Але обов'язки господарині взяла на себе головний зоотехнік господарства Людмила Кузьмук. А все, що ми побачили, особливих коментарів не потребувало. Найбільша гордість, найперша радість — новоставські красуні. І вечерю для них ще зранку починають готувати, і свіжого повітря для них не шкодують, і музикою додому зустрічають. А що вже про фігури їхні дбають, то й казати нічого: і щоб ноги довгі, і щоб самі пишні. «Таких в області точно більше ніде не побачити, а по країні ще пошукати треба», — вихваляється Василь Шуляк. І він правий. Ми всі разом милуємось ними, кожному так і хочеться бодай доторкнутись. Здогадались, про кого мова? Та про корів.

Сьогодні в господарстві — чотириста тридцять голів. Але поки зібрали таке стадо, витратили тринадцять (!) років. Ця інформація, гадаю, насамперед для тих, хто бе-

реться за рік-два всі ферми та молочну галузь відродити. З усіх усяд, кращих племрепродукторів, агровіставок звозили до Новоставців теличок. Було таке, що одного разу закупили аж чотириста голів, а потім для молочного стада залишили лише сімдесят. Не так давно Людмила Остапівна сама привезла із виставки сто телиць, а суворий місцевий кастинг пройшла лише четверта частина. Тут конкуренція ще більша, як на подіумі.

Тому така крутобока красуня дає за рік до семи тисяч літрів молока. А щодня господарство продає його до десяти тонн. Про те, що ця продукція може бути збиткова, тут і чути не хочуть. Усі розрахунки ведуть з того, що літр молока повинен дати гривню доходу. Як так, запитаєте ви, коли ще донедавна заготовачі трохи більше гривні платили? Але секрет новоставських розцінок у тому, що тут не молочні монополісти-переробники керують селянами, а навпаки. Розсудили дуже просто: ми виставляємо на продаж товар високоякісний, у великій кількості, то й самі можемо ціну правити. Спробували заготовачі на своєму настояти, а їм у відповідь: або по-нашому, або ніяк. І взяли-таки новоставські своє!

А коли в господарстві чують про м'ясну кризу, тільки посміхаються. На племзаводі кожних три тижні народжується півтисячі поросят. Молодняк продають переважно для своїх людей. Більша його частина після ретельної вибірки йде на відгодівлю. Коли ми побували на комплексі, тут рохкало, смачно цямкало або грілось під лампами сім тисяч свиней.

«Таких корів, як у «Старті», ніде не побачите», — вихваляється голова райради Василь Шуляк.

Кредитні спілки в сільському туризмі: до успіху через кооперацію

■ ТОЧКА ЗОРУ

13 травня цього року «Голос України» опублікував статтю «Сільський туризм врятує село від вимирання». І хоча ця галузь туризму лише започатковується, реакція читачів була дещо несподіваною. Та з другого боку, третина населення України — селяни, більше половини — вихідці з села. Тому для багатьох українців проблеми, які переживає село, дуже близькі. Головне питання, що порушували читачі, — де взяти кошти? Така сама проблема стоїть перед господарями, які в цій сфері підприємства перебувають роками. Бо для того, щоб конкурувати не лише в ціні, а й в якості з європейськими агрооселями, галузь потребує значних вкладень, які не осилити окремому господарству.

Сьогодні є декілька шляхів отримання коштів. По-перше, банківський кредит. Недоступність цього шляху для сільського туризму розглядалась у попередній статті. Нагадаю лише ключові моменти — обіг капіталів у сільських господарствах невисокий. А банківські установи зацікавлені у швидкому поверненні кредитів. Крім того, в заставу сільський працівник може запропонувати набагато менше від розміру кредиту, якого він потребує. Можна, звичайно, до цього підключити основне багатство селянина — землю. Але вона, згідно із законом, не може бути об'єктом застави. Мало того — сьогодні це й недоцільно, оскільки відсутні механізми реальної оцінки вартості землі. Та й селянин ще не усвідомив її вартості.

Другий шлях — це фінансування господарів агроосель з бюджету. Однак і цей механізм можна одразу відкинути. І не лише тому, що обсяги українського бюджету не дають змоги зробити істотні капіталовкладення. А й тому, що надання державних субсидій має резон лише для великих підприємств, які отримуватимуть його безпосередньо з державної казни. Селянські господарства є малими і лише в окремих випадках — середніми підприємствами. Тому значна сума державних коштів може «загубитися» на рівні посередників, які добре знаються на фінансово-бюрократичних процедурах.

Звичайно, з часом механізми і банківського кредиту, і державного фінансування будуть налагоджені. Однак сільський туризм та село вже не можуть чекати. Час діяти. Утворення чогось на кшталт каси взаємодопомоги було б дуже доречним. Багато кому такий механізм взаємодопомоги знайомий ще з радянських часів. Сьогодні він повернувся в старе русло — у кредитні спілки. Однак у процесі свого становлення кредитні спілки змушені долати безліч проблем. В цьому розумінні досить актуальним є відгук, що надійшов від голови правління кредитної спілки «Північна» (Харків) В. Підпорина, в якому він пише, що «2004-й був роком нищення цього руху в Україні. Всі кредитні спілки повинні були пройти перереєстрацію в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг, потрапити до Державного реєстру фінансових установ (головна умова продовження їх діяльності) та отримати відповідні свідоцтва згідно з вимогами Держфінпослуг. Ці вимоги могли виконати тільки великі та середні спілки, оснащені відповідною комп'ютерною та оргтехнікою... Не пройшло реєстрацію близько 700 кредитних спілок». Зрозуміло, що пройти реєстрацію змогли лише великі кредитні організації. Середні та малі (серед них ті, що спрямовують свою діяльність на розвиток села) залишилися поза бортом. Що ж тепер: чекати кращих часів чи відроджувати минулі?

Обпікшись на так званих трастових компаніях у 90-х роках, українець не бажає «віддавати» кровно зароблені кошти в організації, які поки що не виправдали себе достатньою мірою.

Початок 90-х ознаменувався тим, що нові стосунки, особливо економічні, проходили становлення майже одночасно зі створенням нормативно-правової бази. У законодавстві було багато прогалин, якими активно скористалися так звані бізнесмени. Те саме сталося і з кредитними спілками, діяльність яких регулювалася «Тимчасовим положенням про кредитні спілки в Україні» та Законом «Про об'єднання громадян». Як наслідок, кредитну спілку почали вважати громадською неприбутковою організацією, а не кооперативом, як в усьому світі. Невідповідність нормативно-правового статусу спілки міжнародним стандартам призвела до того, що кредитні спілки не були захищені законом. Тому в країні виникло безліч фінансових пірамід, мета яких полягала не в наданні кредитів та діювому збереженні коштів населення, а в шахрайському нагромадженні капіталів за рахунок громадян. Лише наприкінці 2001 року було прийнято Закон «Про кредитні спілки», який ліквідував недоліки попередніх актів.

До переваг нового акта можна віднести детальне визначення змісту положень статуту кредитної спілки, розширення повноважень загальних зборів членів кредитної спілки. Законом встановлений детальний порядок скликання загальних зборів спілки, лібералізовано надання позик — тепер це відбувається без застави. Важливою нормою закону стало розширення кола отримувачів кредитів. Тепер отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть і селянські (фермерські) господарства, але розмір кредиту, наданого одному позичальнику, не може перевищувати 20 відсотків від капіталу кредитної спілки. Раніше максимальний розмір кредиту одному позичальнику становив 10 відсотків, але не капіталу, а позичкового фонду кредитної спілки. Неоднозначною нормою закону стало положення, що річна звітність кредитної спілки «повинна бути підтверджена незалежним аудитором». Проведення аудита, як правило, є непосильним для багатьох дрібних кредитних спілок. Однак навіть прийняття Закону «Про кре-

дитність, не відповідали принципам радянської економіки. За державного капіталізму, коли всі фінансові канали проходили через державний бюрократичний апарат, будь-яка альтернатива розцінювалася як реваншистсько-капіталістична. Та само доля очікувала кредитні спілки Західної України після її приєднання в 1939 році до Радянського Союзу. Звичайно, поступово в СРСР почали створювати каси взаємодопомоги. Як передбачалося, вони мали стати альтернативою цим спілкам. Та коли пропозиція була значно нижчою, ніж фінансові можливості населення задовольнити свої потреби (тим паче в умовах дефіциту), роль таких кас була мізерною.

Ситуація змінилася з початком переходу до ринкової економіки. Пропозиція товарів почала зростати прямо протилежно можливостям широких верств населення нею скористатися. Українець потребував кредитів. І півтора десятиліття тому в сучасній Україні розпочався процес відродження кредитних спілок. Однак перший досвід співпраці громадян з фінансовими установами був такий негативний, що відбився і на кредитних спілках. Вони так і не здобули довіри населення. Обпікшись на так званих трастових компаніях в 90-х роках, українець не бажає «віддавати» кровно зароблені кошти в організації, які поки що не виправдали себе достатньою мірою.

Початок 90-х ознаменувався тим, що нові стосунки, особливо економічні, проходили становлення майже одночасно зі створенням нормативно-правової бази. У законодавстві було багато прогалин, якими активно скористалися так звані бізнесмени. Те саме сталося і з кредитними спілками, діяльність яких регулювалася «Тимчасовим положенням про кредитні спілки в Україні» та Законом «Про об'єднання громадян». Як наслідок, кредитну спілку почали вважати громадською неприбутковою організацією, а не кооперативом, як в усьому світі. Невідповідність нормативно-правового статусу спілки міжнародним стандартам призвела до того, що кредитні спілки не були захищені законом. Тому в країні виникло безліч фінансових пірамід, мета яких полягала не в наданні кредитів та діювому збереженні коштів населення, а в шахрайському нагромадженні капіталів за рахунок громадян. Лише наприкінці 2001 року було прийнято Закон «Про кредитні спілки», який ліквідував недоліки попередніх актів.

До переваг нового акта можна віднести детальне визначення змісту положень статуту кредитної спілки, розширення повноважень загальних зборів членів кредитної спілки. Законом встановлений детальний порядок скликання загальних зборів спілки, лібералізовано надання позик — тепер це відбувається без застави. Важливою нормою закону стало розширення кола отримувачів кредитів. Тепер отримувати кредити від імені членів кредитної спілки можуть і селянські (фермерські) господарства, але розмір кредиту, наданого одному позичальнику, не може перевищувати 20 відсотків від капіталу кредитної спілки. Раніше максимальний розмір кредиту одному позичальнику становив 10 відсотків, але не капіталу, а позичкового фонду кредитної спілки. Неоднозначною нормою закону стало положення, що річна звітність кредитної спілки «повинна бути підтверджена незалежним аудитором». Проведення аудита, як правило, є непосильним для багатьох дрібних кредитних спілок. Однак навіть прийняття Закону «Про кре-

дитні спілки» не вирішило всіх питань кредитного руху в Україні. Тому що в ньому закладено цілу низку норм, що гальмують розвиток кредитного руху. Це, поперше, стосується права об'єднуватися в асоціації, яке можливе лише тоді, коли членами асоціації буде більш як третя частина кількості кредитних спілок, що діють на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (району, області).

По-друге, до вад закону можна віднести норму, згідно з якою резервний та додатковий капітал кредитної спілки під час її ліквідації «зараховується до державного бюджету». У більшості країн світу ці кошти передаються кооперативним об'єднанням, що діють у тій самій місцевості, і використовуються для створення нових кредитних спілок та на потреби розвитку кооперативного руху в регіоні.

За даними Держфінпослуг, на території нашої держави нині працює близько 740 кредитних спілок, які налічують до 700 тисяч членів. Якщо порівняти з тим, що було сто років тому, — це в'ятею менше. А стосовно селян, за великим рахунком, сама ідея кредитних спілок для багатьох з них — фата моргана.

Спілки, якщо й були на селі, то зазвичай малочисельні й постійно перебували на межі банкрутства. А після перереєстрації у Держфінпослуг фактично зникли.

Тому на часі утворення якісно нового об'єднання, що й було обговорено в попередній статті, — Федерації сільського туризму. До речі, найближчим часом має відбутися установчий з'їзд цієї громадської організації. То як діяти далі?

Ситуація погіршується тим, що крім самого закону, діяльність кредитних спілок регулюють підзаконні нормативні акти, які значно ускладнюють і утворення, і діяльність спілок. Однак, незважаючи на всі недоліки, Закон «Про кредитні спілки» відіграв позитивну роль у нормативному регулюванні діяльності кредитних об'єднань та став справжньою базою для створення ефективної системи взаємодопомоги громадян.

Водночас низький рівень довіри до кредитних спілок з боку населення призвів до того, що більшість наших співгромадян, особливо в сільській місцевості, визнає лише один механізм кредитування — родинно-сусідський. Зрозуміло, фінансовий обсяг цього виду кредитування дає можливість здійснювати лише невеликі операції. Схожа картина і з банківським кредитуванням на селі. Певною мірою воно доступне лише людям з достатком вище середнього, а інші обмежуються мікро-кредитами (холодильник, телевізор тощо).

Влада припустилася помилки, яка мала стратегічне значення для країни: зник важливий напрям самофінансування продуктивної частини населення України. Великими підприємствами були доступні кредитні ресурси, малі підприємства, до яких і належать фермерські господарства та оселі сільського туризму, перебували і досі перебувають за межею інвестиційної привабливості. В економіці країни утворився дисбаланс: на тлі розвиненого великого бізнесу — депресуюче мале та середнє підприємництво. Внаслідок такої специфіки розвитку економіки в Україні до цього часу так і не сформовано повноцінного середнього класу — опори демократії та громадянського суспільства. А держава, яка рухається до демократії і ринкової економіки, має бути зацікавлена у створенні сприятливих умов для середнього та малого бізнесу, в тому числі й належних умов для діяльності кредитних спілок.

Однак навряд чи слід переоцінювати роль державних інституцій у справі розвитку кредитного руху. Так, держава має створювати умови для розвитку кредитних спілок, але їх успішність визначається насамперед діяльністю кожного її члена, а вже потім конкурентоспроможністю на ринку фінансових послуг.

Кредитна спілка — це не лише фінансова взаємодопомога, це й гарант діяльності її членів. Відповідно до закону, кредитна спілка може виступати поручителем виконання членом спілки зобов'язань перед третіми особами. Отже, зростає рівень кредитоспроможності кожного члена спілки. Адже за ним стоїть не лише власне господарство, а ціле утворення. Мало того, фінансові можливості кредитної спілки не повинні обмежуватися власними коштами її членів. Вона може і

має залучати на договірних умовах кредити банків, об'єднань кредитних спілок, кошти інших установ та організацій з метою надання кредитів своїм членам.

Постає запитання: як саме кредитна спілка може сприяти розвитку сільського туризму? Таких шляхів два. По-перше, утворення власної кредитної спілки, яка об'єднала б представників сільського туризму. По-друге, внесення змін до законодавства, які розширили б можливості інших кредитних спілок.

Спільні інтереси — база кредитної спілки

Сьогодні у кредитну спілку людина приходить зазвичай з однією метою — отримати разовий кредит. Тобто переважна більшість одержувачів кредитів є членами кредитної спілки лише до моменту погашення кредиту, як наслідок, багато хто з них не цікавиться ні спільними цілями, ні завданнями кредитної спілки, ні тим паче «спільними інтересами, що об'єднують їх з іншими членами». Саме ця проблема зникає в тій кредитній спілці, яка об'єднує працівників однієї галузі, тобто тих, хто має спільні інтереси. Досвід показує, що галузеві кредитні

спілки ефективніші та успішніші, оскільки спрацьовує ефект зближення. Адже розуміння спільних інтересів та ідентичність проблем зближують людей, стимулюють бажання допомогти один одному. Логічно, що в такому разі учасники кредитного об'єднання активно виступатимуть за його розширення. Оскільки кожна справа, якщо робить її добрий господар, потребуватиме постійної модернізації та розширення. Тому і члени такої кредитної спілки навряд чи обмежуватимуться разовими кредитами. Тобто відбуватиметься од-

ночасне зростання кількості членів кредитної спілки, обсягів кредитування і відповідно — можливостей щодо задоволення потреб. Отже, спілка могла б стати вагомим чинником у становленні сільського туризму та наближенні його до європейських стандартів. Адже й Закон «Про кредитні спілки» має на меті стимулювати створення спілок, оскільки встановлює рівноправність членів незалежно від пайового внеску: «... усі члени (кредитної спілки) мають рівні права, в тому числі у разі голосування на загальних зборах, незалежно від розміру пайового та інших внесків» (п. 2 ч. 2 закону). Враховуючи, що господарі, зайняті в сільському туризмі, не мають значного розшарування доходів між найбагатшими і найбіднішими, як це спостерігається в інших галузях економіки, така норма стимулює об'єднання представників цієї сфери.

Однак на сьогодні для того, щоб утворити спілку на основі представників сільського туризму, необхідно удосконалити чинне законодавство. Відповідно до Закону «Про кредитні спілки», членами кредитної спілки можуть бути особи, об'єднані за такими ознаками: мають спільне місце роботи чи навчання, належать до однієї професійної спілки, об'єднання професійних спілок, іншої громадської чи релігійної організації або проживають в одному селі, селищі, місті, районі, області». Оскільки переважна більшість тих, хто займається сільським туризмом, це правило, власники однієї оселі і їх штатний розклад обмежується власною сім'єю (в кращому разі — сезонними найманими робітниками), вони можуть утворювати кредитні спілки на базі громадських організацій. Водночас громадські організації, створені за регіональною ознакою, малоефективні, оскільки не матимуть ключового об'єднуючого чинника (бо в них, крім працівників сільського туризму, зможуть входити так звані разові члени). Та вихід є. Це створення громадської організації, яка поєднала б власників агроосель. На жаль, об'єднання в сфері сільського туризму, що діють сьогодні, обмежуються регіональним рівнем і побудова кредитної спілки на їх основі не дасть можливості оперувати значними оборотними коштами. До того ж діючі сьогодні об'єднання сільського туризму так і не змогли стати справжніми захисниками інтересів своїх членів. Тому на часі утворення якісно нового об'єднання, що й було обговорено в попередній статті, — Федерації сільського туризму. До речі, найближчим часом має відбутися установчий з'їзд цієї громадської організації. То як діяти далі?

Є два шляхи розвитку кредитного руху сільського туризму. Перший — утворити обласні спілки. Зрозуміло, з точки зо-

Кредитні спілки в сільському туризмі...

ру регіонального патріотизму та знання проблеми, цей шлях зміг би об'єднати багатьох представників у кожній окремій області. Але чи зможе організація обласного рівня забезпечити такі само можливості для своїх членів, як і кредитна спілка чи кредитне об'єднання загальноукраїнського рівня? Водночас кредитне об'єднання регіональних кредитних спілок загальноукраїнського рівня матиме і значні обігові кошти та кредитні ресурси, і відповідати-

Важливим є і те, що вирішення проблем кожного сільського господаря делегується на регіональний рівень і не потребує участі Києва. По-друге, створення спілки на основі громадської організації дає змогу заощаджувати, не втрачаючи на ефективності. Адже для вирішення важли-

Сьогодні відкриті обидва шляхи для встановлення державної допомоги. Опосередкований вплив поділяється на два напрями. Перший — врегулювання проблем кредитних спілок як таких. Другий — зближення спілок з представниками тих чи тих галузей виробництва, в тому числі — представників сільського туризму. Відповідно до ч. 1 ст. 21 цього акта спілки, крім кредитів своїм членам, можуть їх надавати лише селянським (фер-

В українських умовах, коли кредитний рух недостатньо розвинений, держава має надавати пряму допомогу в їх організації та діяльності. Тобто — прямий вплив.

вих стратегічних питань, паралельно із зборами федерації, можуть проводитися відповідні збори членів кредитної спілки. Те, що федерація будуватиметься за регіональним принципом, матиме ще один позитив — можливість заощадити без шкоди управлінню. Законом установлено, що на щорічних загальних зборах мають бути присутніми (самі або через своїх представників) більш як 50 відсотків усіх членів спілки. Враховуючи, що федерація, на основі якої і буде утворене кредитне об'єднання, має намір бути представленою у всіх регіонах, то й рішення, які входять у компетенцію загальних зборів кредитної спілки, мають бути прийняті спочатку на регіональних конференціях.

По-третє, федерація може долучитися до вже наявних об'єднань кредитних спілок України. Зазначимо, що відносини кредитної спілки та федерації не будуватимуться на принципах залежності. Тобто роль спілки не обмежуватиметься тим, що вона буде фінансовим доповненням федерації. Спілка буде представлена (голова спостережної ради та голова правління) в керівництві федерації, що дасть можливість мати відповідний вплив на політику громадської організації. Аналогічна ситуація складатиметься і на регіональному рівні, де представники кредитної спілки входитимуть до обласних організацій сільського туризму.

Федерація і кредитна спілка

Можливо, для когось наш шлях — утворення спілки на базі громадської організації — здається таким, що зв'яже руки членам спілки. Мовляв, свою діяльність постійно треба буде узгоджувати з Федерацією сільського туризму. Однак такі крайні позиції займають лише ті, хто не бажає жодних змін. Бо законодавством передбачено можливість виходу з громадського об'єднання, на основі якого утворена кредитна спілка, якщо особи не погоджуються з його політикою.

І найголовніше — такий вихід не матиме наслідком виключення із кредитної спілки (ч. 4 ст. 10 закону). Тобто кожен учасник може безболісно вийти з федерації, залишаючися при цьому членом кредитної спілки. Але чи буде це йому вигідно? Переконані, що ні.

Співпраця спілки і федерації матиме низку істотних переваг. По-перше, це запропонована структура та принципи її організації. Членами федерації можуть бути і її відділення в регіонах, і самостійні громадські організації та об'єднання, й окремі сільські господарі, адже її членами будуть громадяни всіх регіонів України. Отже, забезпечується самостійність та самовідповідальність кожного члена федерації перед своїми членами і створюються передумови для започаткування та реалізації загальнонаціональних проєктів, націлених на розвиток сільського туризму.

Влада припустилася помилки, яка мала стратегічне значення для країни: зник важливий напрям самофінансування продуктивної частини населення України

ленням законодавчих стимулів розвитку кредитних спілок. Однак обмежуватися таким підходом можуть лише ті держави, в яких процес становлення кредитівок закінчився. В українських умовах, коли кредитний рух недостатньо розвинений, держава має надавати пряму допомогу в їх організації та діяльності. Тобто — прямий вплив.

мерським) господарствам. Цією нормою законодавці намагалися залучити кредитні спілки до виведення з кризового стану українського села. Водночас туристичні господарства теж є одним із шляхів відродження українського села. Проблема в тому, що вони, як правило, не підходять під визначення фермерської господарства, оскільки працюють не в галузі виробництва, а у сфері обслуговування. Тому до закону мають бути внесені зміни, щоб розширити базу об'єктів кредитування за рахунок і сільських туристичних господарств. Разом з тим, до цього часу «сільський туризм» не став юридичним терміном, оскільки закон, який регулював би його діяльність, ще не прийнятий. Тому, як тільки закон «Про сільський туризм» буде прийнятий, ми плануємо внести зміни до Закону «Про кредитні спілки» для того, щоб крім фермерських господарств, ними могли скористатися й туристичні сільські господарства.

Пряма державна допомога теж може надаватися у двох напрямках: поперше, держава може фінансово підтримати формування власного капіталу кредитною спілкою, через надання довгострокового кредиту або початкових інвестицій. У Німеччині, наприклад, банки, які належать до кооперативної системи, повертали кредити протягом 100 років — з 1896 по 1994 рік.

По-друге, через виділення певної суми коштів на утворення фонду гарантування внесків учасників кредитних спілок. Це дасть можливість зменшити недовіру до цих організацій та збільшити кількість членів спілок.

Є ще одна особливість. Чи на належному рівні сьогодні співпраця спілок і фермерських господарств? Звичайно, ні. Після актив-

ного мусування у ЗМІ думки про депресію, яку переживають селянські господарства, жоден кредитор туди не піде. І вони не вийдуть з депресії, доки не отримають нормальних кредитів. Замкнуте коло? Ні, бо визначальну роль тут має відіграти держава, яка через механізми соціальної реклами має показати перспективи, котрі відкриваються перед житницею Європи.

Володимир КАФАРСЬКИЙ, народний депутат України, секретар Комітету ВР з питань науки і освіти.

ПРІОРИТЕТНІСТЬ ШЛЯХ

Становлення України як сучасної держави з європейським рівнем добробуту, забезпечення гідної якості життя кожної людини та її сім'ї на основі чесної праці, волі, розуму всього нашого народу неможливе без високопрофесійного управління економічним розвитком країни, морального прикладу та політичної відповідальності влади.

На жаль, сьогодні ми бачимо ситуацію, в якій влада є самоціллю, і орієнтиром у цій боротьбі служити не прагнення до кардинальних перетворень і оновлення в суспільстві та реалізації ефективної державної політики. Єдиним стимулом досягнення влади служити отримання доступу до ресурсів, можливостей і механізмів впливу, що використовуються в особистих корисливих цілях.

Як уповноважений представник фракції НДП та партії «Трудова Україна» я наполягаю на тому, що сьогодні необхідно відійти від популістських заяв, які лише сприяють виникненню конфліктів у нашому суспільстві, розколюючи його. Треба розуміти, що шлях до єднання українського народу залежить від того, наскільки уряд і парламент створюють необхідні можливості для розв'язання поточних проблем і завдань, наскільки продемонструють свою продуктивність і професіоналізм, повернуть до себе народну довіру.

Сьогоднішня ситуація в державі характеризується прогресуючими негативними наслідками недосконалої соціально-економічної політики, складнощами політичного життя. Все це не може не турбувати наших громадян. Зрозуміло, що така ситуація потребує негайного втручання. І передусім треба відверто і правдиво сказати людям, що ж насправді відбувається у країні, бо цей рік все наше суспільство жило в умовах абсолютної дезінформації, заснованої на популістських заявах, спотворенні даних про економіку, фальсифікації даних Держкомстату тощо.

Які ж характерні ознаки економічної ситуації у країні?

Насамперед — це різке зростання інфляційних процесів. По суті, з початку 2005 року інфляція вийшла з-під контролю і в кінці року, за оцінками фракції НДП та партії «Трудова Україна», може становити понад 14–20 відсотків. Тобто кожна сьома — п'ята гривня в бюджеті буде інфляційною. На тлі гучних заяв щодо відповідальності попереднього уряду за інфляцію, неодноразових обіцянок проведення рішучих антиінфляційних заходів та стабілізації ситуації, інфляція продовжує зростати. Навіть за офіційною статистикою інфляція за сім місяців 2005 року прискорила більше ніж на третину.

А фактичне зростання цін було значно вищим за ті цифри, які оприлюднює офіційна статистика. Нами було проведено оцінку прожиткового мінімуму, який станом на серпень повинен становити ніяк не менше 463 гривні за офіційного рівня у 423 грн.

Зрозуміло, що в наступному році прожитковий мінімум повинен бути ще вищий. Зараз у Комітеті з питань бюджету розглядається законопроект «Про затвердження прожиткового мінімуму на 2006 рік», де

запропоновано затвердити прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі 546 гривень з відповідною диференціацією щодо основних соціальних і демографічних груп населення. При цьому відзначу, що розрахований розмір прожиткового мінімуму враховував фактичні ціни (тарифи), що склалися на продовольчі товари, непродовольчі товари та послуги у серпні 2005 року.

Повертаючись до засідання Верховної Ради України від 25 березня 2005 року, коли приймався фактично новий бюджет на 2005 рік, пригадую, що вже тоді можна було спрогнозувати руйнування економічного зростання. Так воно і сталося — проголошений урядом соціальний бюджет на 2005 рік, не підкріплений фактичним зростанням ВВП та інших макроекономічних показників, спричинив зменшення реальних доходів населен-

По суті, з початку 2005 року інфляція вийшла з-під контролю

ня. Уряд України разом з Національним банком України виявились нездатними розробити та реалізувати комплекс заходів для зміни тенденцій економічної стагнації, падіння рівня життя населення і загострення соціальної напруженості в державі, захисту вітчизняного товарного виробництва. Випередження темпами зростання соціальних виплат з бюджету темпів зростання економіки призводить до дефіциту і зростання цін на основні види товарів і послуг та закладає основу для того, що у кінці року уряд не в змозі буде виконувати свої соціальні зобов'язання у повному обсязі.

На наш погляд, основною причиною зростання інфляції є розбалансованість і монополізація основних товарних ринків та відсутність на них прогнозованих цін, що унеможлиблює планування власної діяльності та оновлення обладнання підприємств і підштовхує спіральне розкручення інфляції як на ринку промислової продукції, так і на споживчому ринку.

Такий стан справ призвів до того, що більшості людей вже зрозуміло, що «методи майдану» в реальній економіці неприпустимі, бо розвиток країни відбувається за іншими законами та правилами. За даними Держкомстату, у червні 2005 року порівняно з червнем минулого року ВВП зріс всього лише на 1,1% — це найнижчий показник зростання виробництва за останні роки. Бюджет, в якому 86% надходжень спрямовуються на соціальні виплати — це, по суті, знищення передумов зростання вітчизняної економіки під впливом необхідності підвищення пенсій і зарплат.

У січні—липні 2005 року, незважаючи на палкі заяви нової влади, спостерігалось

істотне уповільнення темпів економічного зростання майже за всіма основними видами економічної діяльності (3,7% проти 12,1% за 2004 рік). Аналіз економічних тенденцій свідчить про велику ймовірність стагнації розвитку як базових галузей виробництва, так і економіки в цілому. Це стало наслідком відсутності системної та узгодженої за всіма секторами економічної політики уряду.

При цьому темпи зростання інвестицій, які є підґрунтям для стійкого та випереджального економічного зростання та основою для розвитку високотехнологічних виробництв, за перше півріччя 2005 року, порівняно із підсумком 2004 року, уповільнилися в 3,3 разу і становили лише 8,5% (проти 28% за 2004 рік), що може призвести до руйнування виробничого потенціалу країни.

На сьогоднішній день зростання економіки задають галузі обробної промисловості з низьким ступенем обробки сировини, що працюють на експорт, та торгівля, адже вони займають найбільшу частку у ВВП.

А неефективні дії влади щодо забезпечення енергетичної безпеки України роблять вразливими від зовнішніх чинників не тільки внутрішній ринок, а й незалежність країни загалом.

Відсутність стратегічних орієнтирів економічного розвитку не могла не вплинути на добробут більшої частини населення країни.

За перше півріччя 2005 року середньомісячна заробітна плата, нарахована у розрахунку на одного штатного працівника, становила 724,6 грн. А це — лише 144 долара США. Для порівняння: середня заробітна плата в Росії у липні 2005 року становила 303 долари США.

Політика щодо утримання дешевої робочої сили стримує зростання добробуту населення та відтворення робочої сили, погіршує кваліфікаційний рівень робочої сили, стримує розвиток високотехнологічних галузей економіки та внутрішнього ринку, унеможливорює досягнення стійкого економічного зростання, зменшує відрахування до Пенсійного фонду та рівень пенсійних виплат.

Залишаються незадовільними житлові умови населення. Наявний житловий фонд зношується та стає небезпечним для проживання. Нового житла будуватимуться вкрай мало, і воно, по суті, недосяжне для середньостатистичного мешканця.

Погіршується якість освіти. Освіта дедалі більше перетворюється на благо, доступне лише заможним верствам населення, що негативно позначається на потенціалі розвитку. Вона перестає виконувати функції розширеного відтворення інтелектуального та професійно-технічного людського потенціалу країни.

Продовжує погіршуватися демографічна ситуація. На 1 липня 2005 року в Україні, за оцінкою, проживало понад 47075 тис. осіб. Упродовж січня-червня 2005 р. кількість населення скоротилася більш ніж на 205 тис. осіб.

Вражає низький рівень добробуту та якості життя населення, занепад культури та духовного життя. І це в той час, коли вплив соціокультурного чинника на формування та розвиток

ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ — до порятунку України

національної економіки набуває особливо-го значення.

Безсумнівна трагічність соціокультурно-го стану українського суспільства полягає у тривалому активному руйнуванні справжніх цивілізаційних цінностей, у тотальному нав'язуванні ерзац-цінностей західного світу.

Останні десятиліття характеризуються тотальною відкритістю українських куль-турних кордонів для проникнення амораль-ної ідеології, що пропагує низинні інстин-кти, насильство і жорстокість. Відбувається деформація в системі соціальних норм і ін-ститутів. Іде підміна справжніх духовних цінностей, притаманних українському народу, прозахідними, нав'язування невластивої нашому народу ідеології споживання. Особливо гостро ці тен-денції впливають на формування сві-тогляду і психіки молоді, яка є яскра-вим відображенням тих соціальних про-цесів, що відбуваються в суспільстві. Відсутність продуманої політики держа-ви в культурній сфері призводить до про-гресуючої деградації суспільства, втрати волі і прагнення до розуму, здорового глузду та новацій.

Проведений аналіз соціально-економіч-ного становища України дає можливість зробити такі невтішні висновки:

- невиважена політика влади спричини-ла уповільнення темпів зростання та сфор-мувала ризик стагнації економіки України;
- збільшення соціальних виплат насе-ленню без адекватного зростання вироб-ництва посилює інфляційний тиск та, від-повідно, призводить до втрати позитивно-го ефекту соціальної політики;

- замість стимулювання вітчизняного виробництва, внаслідок змін податкового законодавства, погіршуються умови діяль-ності підприємств. В цих умовах виробники і підприємці переносять збільшення влас-них витрат на ціну продукції, тобто від нее-фективної політики страждає споживач та руйнується макроекономічна стабільність.

На наш погляд, такий стан економіки країни потребує негайного втручання з бо-ку прогресивних політичних сил і органів влади. Руйнівні процеси мають бути зупи-нені. Інакше — успішність економічного і соціального розвитку України залишиться під серйозною загрозою.

Об'єктивна оцінка причин характеру та масштабів наростання соціально-економіч-них проблем і збереження стійкої тенденції щодо їх поглиблення свідчить про те, що в економіці держави протягом останнього періоду спостерігалася відсутність ефек-тивної бюджетної політики.

Схоже, що у найближчій перспективі си-туація може повторитися. Хоча наша фрак-ція і брала участь у формуванні пропозицій до проекту Закону України про Державний бюджет України на 2006 рік, однак ми зму-шені констатувати, що існуюча процедура підготовки і прийняття бюджету не дозво-ляє сформувати всебічно обґрунтований і зважений документ.

Що тут мається на увазі? Насамперед це недостатня узгодженість дій основних органів державного управління, на які покла-дена підготовка бюджету, а також недоско-налість процедури розробки документа.

На прикладі підготовки проекту бюджету на 2006 рік можна відзначити такі нюанси.

По-перше, прогнозні оцінки макроеко-номічних показників на 2006 рік, що є ба-зою для бюджетного планування, не прой-шли попереднього обговорення. Внаслідок у проект бюджету були закладені оптиміс-тичні прогнозні показники, які не врахову-ють перелік можливих ризиків і їх наслідків. До таких ризиків слід віднести можливе зростання імпорتنих цін на газ, нестабіль-ність на світовому ринку нафти, падіння цін на основних для українських експортерів ринках, недоотримання запланованих над-ходжень від приватизації тощо. Все вище-зазначене може призвести до скорочення прогнозного зростання ВВП у 2006 році з семи відсотків (дані проекту бюджету) до п'яти, максимум шести відсотків. При цьо-му слід чітко розуміти, що зниження темпів економічного зростання на один відсоток скорочує річний ВВП на 4,5 млрд. грн., а обсяг зведеного бюджету країни — при-близно на 1,5 млрд. грн.

Наступна теза. На глибоке переко-нання членів фракції НДП та партії «Тру-дова Україна», розробці проекту бюдже-ту має передувати підготовка і затвер-дження Державної програми економіч-ного і соціального розвитку, на основі якої і повинен формуватися бюджет. Як позитивний чинник можна відзначити, що в цьому році така програма вперше подається на розгляд разом з проектом бюджету на 2006 рік. Однак, на жаль, пріоритетності розгляду програми не забезпечено.

Ще одним недоліком є невідповідність показників, закладених у проект бюджету, показникам Національного банку України,

наведеним в Основних засадах грошово-кредитної політики на 2006 рік. Зокрема, відмінність показників спостерігається із зростанням реальної заробітної плати, зростанням цін на товари та послуги, прог-нозним даним інфляції на 2006 рік, валют-ного курсу.

Все це, зрештою, може призвести до того, що до задекларованого розміру дефі-циту Державного бюджету України на 2006 рік в сумі близько 10 млрд. грн. необхідно буде додати ще 1,5 — 3 млрд. грн.

Таким чином, навіть узагальнений ана-ліз вищенаведених документів свідчить про те, що сьогодні ситуація в Україні ха-

Головне завдання — істотно зменшити залежність регіонів від державного бюджету.

рактеризується практично повною відсут-ністю продуманої державної соціально-економічної політики.

Саме тому, за безпосередньої участі членів нашої фракції, було розроблено і подано на ознайомлення суспільства Кон-цепцію соціально-економічного розвитку України до 2010 року.

Вихідним положенням Концепції є вис-новок про те, що в сучасних умовах знання і високі технології є головним джерелом стійкого розвитку суспільства. Впровад-ження положень Концепції соціально-еко-номічного розвитку на період до 2010 року в життєдіяльність українського суспільства здатне забезпечити:

- формування вектора стійкого розви-тку суспільства, у якому створені умови для всебічної і повної реалізації інтересів усіх громадян України;
- створення в Україні соціально орієн-тованої ринкової економіки;

- державне регулювання економічних процесів, виходячи з національних інтересів України;
- відкритість національної економіки України в комплексі з інноваційною модел-лю її розвитку.

Ми виходимо з того, що економіка є го-ловним елементом складної системи побу-дови суспільства. При цьому базового значення набуває інноваційний шлях її розви-тку, тобто переведення економіки від екстен-сивної моделі, спрямованої на досягнення короткочасних результатів, до інтенсивної, заснованої на розвитку високотехнологічних секторів, у яких Україна й дотепер зберігає гідний науково-технічний потенціал, однак має явні проблеми з його реалізацією.

На сьогодні в Україні інноваційні перет-ворення здійснюються у кращому разі на галузевому рівні та характеризуються безсистемністю, стихійністю та роз-різненістю відповідних заходів, їх низькою ефективністю.

Все це є наслідком нерозуміння цього питання, перш за все на найви-щому державному рівні, відсутності дієвої процедури розробки та вико-нання Державного бюджету, орієнто-ваної на розвиток інноваційної скла-дової національної економіки, а також ігнорування чи вкрай низького виконання існую-чого законодавства у інноваційної сфері.

Інноваційний шлях розвитку, крім того, є необхідною умовою створення сприятли-вого середовища для формування і ста-новлення середнього класу, який є каталі-затором економічного розвитку, гарантом затребуваності і конкурентоспроможності вироблених товарів і технологій, і на внут-рішньому, і на зовнішньому ринках, і, в кін-цевому підсумку, виконує роль соціально-економічної характеристики суспільства.

Розуміючи, що криза зайшла занадто далеко і перші кроки необхідно робити негайно, ми, разом з Концепцією, подали альтернативний соціальний бюджет еко-номічного зростання 2006 року.

Цей бюджет є першим кроком до впро-вадження в життя середньострокової стра-тегії перетворення бюджету на інструмент інноваційного економічного розвитку та підвищення рівня життя населення.

В його основі — не популістські рефор-ми заради реформ, а — реформи заради майбутнього України як перспективної та самодостатньої європейської країни.

В бюджеті передбачені механізми, що дають змогу зменшити інфляцію та стиму-лювати економічний розвиток. Вони орга-нічно вбудовані в заходи як політики дохо-дів бюджету, так і політики видатків та бор-гової політики.

Доходна частина бюджету передбачає необхідні зміни політики, що мають на ме-ті знайти паритет між підприємницькою іні-ціативною та державними інтересами.

Політика доходів не має бути непосиль-ним тягарем для підприємця та заважати

економічному розвитку. Натомість мають з'явитись стимули, які б йому сприяли.

Для того, щоб політика доходів переста-ла бути гальмом для розвитку бізнесу, ми пропонуємо діяти у двох напрямках — змен-шення податкового тиску та спрощення системи стягнення податкових та неподат-кових платежів. Водночас до системи опо-даткування мають бути введенні механізм-и, що сприяли б модернізації та розвитку пріоритетних галузей, впровадженню інно-вацій, інвестиціям, прискореному розвитку малого та середнього бізнесу. Податкова система має бути справедливою та забез-печити ефективний перерозподіл націо-нального багатства від багатих до бід-них, зменшити майнову поляризацію. Зміни у політиці доходів мають також забезпечити фінансову самостійність регіонів.

Запропоновані зміни в політиці ви-датків мають на меті збільшення ефек-тивності їх впливу на розвиток еконо-міки та людини, концентрацію держав-них ресурсів на вирішенні однієї проблеми щорічно та перехід до програм, спрямова-них на розширене відтворення людського капіталу.

Головним завданням у сфері дефіциту бюджету та боргової політики є реальне збалансування бюджету та підтримка еко-номічно безпечних обсягів й структури дер-жавного боргу.

Головне завдання бюджету 2006 року у сфері міжбюджетних відносин — істотно зменшити залежність регіонів від держав-ного бюджету.

Значною відмінністю бюджету 2006 року від попередніх бюджетів має стати поси-лення ефективності бюджетних видатків та забезпечення прозорості бюджетного про-цесу на всіх його етапах.

Піштовх економічному розвитку в 2006 році буде надано детінізацією та змінами бюджетної політики, в подальшому зрос-тання буде забезпечено активізацією ін-вестиційних процесів і переходом до інно-ваційної моделі розвитку.

Підбиваючи підсумки в осмисленні ситу-ації у країні, фракція НДП та партії «Трудо-ва Україна» вважає, що вихід з ситуації є і ключовими завданнями на шляху виходу з кризи повинні бути:

1. Консолідація всіх політичних сил нав-коло ідеї національного порятунку, в осно-ві якої закладена необхідність негайного вирішення найгостріших економічних про-блем. Ліквідація наявної тенденції щодо прі-оритетності політичних питань над еконо-мічними, яка намітилася у ході діяльності уряду та парламенту. Ситуація, що склала-ся в економіці, ускладнюється політичною нестійкістю. На жаль, у нинішньої влади не-має розуміння того, що політика тиску на опонентів та ігнорування економічних інте-

Останні десятиліття характеризуються тотальною відкритістю українських культурних кордонів.

ресів суспільства у підсумку викличе жор-стку реакцію населення. На наш погляд, якщо негайно не припинити політичне протистояння у вищих ешелонах влади, якщо не досягнути консолідації політичних сил з питань перспектив економічного розвитку суспільства, то криза в Україні значно поглибитись і може перерости у більш дес-труктивну форму, особливо на фоні май-бутніх парламентських виборів.

2. Забезпечення розробки та законо-давчого затвердження процедури страте-гічного соціально-економічного плануван-ня. Ініціювання розробки нового закону Ук-раїни на основі глибокої модернізації дію-чого Закону України «Про державне прог-нозування та розроблення програм еко-номічного та соціального розвитку України» (ВВР, 2000, № 25, ст.195).

Рівень значущості цього документа має бути найвищим з точки зору системоутво-рення усієї планової діяльності держави щодо формування та реалізації державної економічної політики на довгострокову, се-редньострокову перспективи та поточну ді-яльність в усіх сферах життєдіяльності су-спільства. Цей закон за змістом повинен ви-конати функцію кодексу економічного пла-нування, тобто підпорядковувати не лише сукупність законів щодо державного пла-нування, а й положення інших законів та кодексів (бюджетного, митного тощо), які систематизують вимоги у відповідних сфе-рах діяльності (бюджетна політика, митна політика тощо).

Новий закон (Кодекс економічного пла-нування) повинен містити:

- а). Визначення основних термінів і по-нять щодо рівнів планування (стратегічний, тактичний, поточний); видів планування

(довгострокове, середньострокове, корот-кострокове, поточне, директивне, контрак-тне, індикативне); видів планових докумен-тів (стратегія, програма, план, прогноз); складових частин планових документів (ці-лі, завдання, пріоритети, способи досяг-нення, очікувані результати та показники).

- б). Основи реорганізації системи діяль-ності щодо стратегічного планування еко-номічного і соціального розвитку України за такою схемою:

- принципи побудови даної системи ді-яльності;
- ієрархічні рівні системи документів:

- стратегічний рівень — Стратегія еконо-мічного і соціального розвитку України на довгострокову перспективу (10 — 15 ро-ків);

- тактичний рівень — Державна програма економічного і соціального розвитку Украї-ни на середньострокову перспективу (5 років); Державні цільові програми; регіо-нальні програми розвитку; окремі галузеві програми;

- поточний рівень — Програма діяльності Кабінету Міністрів України (щорічна); що-річні складові відповідних зазначених вище програм;

- вимоги до структури, змісту та інших складових планових документів;

- принципи взаємної узгодженості до-кументів різних видів та рівнів;

- порядок розроблення планових доку-ментів з конкретним описом процедур;

- механізм контролю планування і вико-нання державних програм та їх складових;

- повноваження та відповідальність суб'єктів процесу планування та виконання державних програм.

На наш погляд, реалізація цих заходів дасть можливість забезпечити створення засад системи діяльності щодо державно-го стратегічного соціально-економічного планування та організацію узгодженої та відповідальної діяльності щодо реального, ресурсно-забезпеченого виконання намі-чених завдань з реалізації усіх складових державної економічної політики.

3. Забезпечення спрямованості проце-дури стратегічного соціально-економічного планування на реальне втілення у практику моделі інноваційного розвитку усіх сфер життєдіяльності суспільства.

На цьому етапі проблема реалізації ін-новаційного розвитку економіки держави може бути розв'язана тільки за наявності цілеспрямованої підтримки інноваційного процесу з боку законодавчої та виконавчої влади шляхом втілення інноваційної саме як принципу в організацію всіх без винятку сфер життєдіяльності (всіх розділів прог-рам та планів).

Реалізація таких структурних змін вима-гає значних зусиль з боку держави, явно вираженої політичної волі з боку її керів-ництва, і можлива лише за наявністю від-повідної процедури і механізмів стратегіч-ного соціально-економічного планування.

До першочергових заходів щодо вип-равлення ситуації в інноваційній сфері на цьому етапі соціально-економічного роз-витку держави слід віднести:

- а). Розробку та законодавче затвер-дження стратегії інноваційного розвитку економіки України.

- б). Визначення механізмів реалізації стратегії.

- в). Формування з урахуванням стра-тегії інноваційного розвитку та механізмів її реалізації документів стратегічного планування економічного і соціального розвитку України на довгострокову, се-редньострокову перспективи та поточну діяльність, в тому числі і Державного бюджету України.

Реалізація цих заходів дасть можли-вість забезпечити орієнтацію державної економічної політики на інноваційну мо-дель розвитку, організацію узгодженої та відповідальної діяльності органів виконав-чої влади з реалізації заходів щодо інно-ваційного розвитку державної економіки.

Насамкінець хочу ще раз акцентувати увагу на тому, що консолідувати суспіль-ство і вивести його з глибокомасштабної кризи можна лише на основі всебічно об-ґрунтованої, системної концепції реформ і соціально орієнтованої політики, що роз-кривають соціальне значення і зміст, соці-альні наслідки і результати змін у суспіль-стві, визначають пріоритети і критерії ре-форматорських зусиль.

Системна концепція реформ, на наш погляд, може бути побудована не на одній універсальній ідеї, а на комплексі ідей. Во-на повинна бути зорієнтована не на одно-го національного політичного лідера, а на професійну й авторитетну команду політи-ків, не на один привілейований соціальний прошарок, а на формування соціальної структури конструктивно-творчого типу, тобто на створення умов для вільної й ак-тивної діяльності висококваліфікованих працівників духовної і матеріальної сфер життя з метою поступового формування і становлення зрілого і дієздатного суспіль-ства. Саме ці принципи і будуть покладені в основу діяльності фракції НДП та партії «Трудова Україна» у Верховній Раді України.

Валерій КОНОВАЛЮК, народний депутат України, перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, уповноважений представник фракції НДП та партії «Трудова Україна» у Верховній Раді України.

Ціни не по сезону

■ **ЦУКОР**

У країні розпочався сезон цукроваріння, з чим зазвичай пов'язують сезонне зниження цін на солодкий товар. Тож на часі порівняти: торік о цій порі середня ціна на цукор знизилася з 2500 до 2300 гривень за тонну, цьогоріч в останній декаді вересня ціна впала з 3200 до 2700 гривень за тонну. Втім, сьогодні вона знову сягнула 3000 гривень і, на думку аналітиків, надалі лише зростатиме. Про ситуацію в цукровій галузі розмовляємо з виконавчим директором Агропромислової асоціації «Група компаній «Укррос» Олексієм КРУТИБИЧЕМ (на знімку).

— Олексію Миколайовичу, відомо що ваша асоціація протягом останніх років стало утримує не менш як 10 відсотків цукрового ринку України. Тож які ваші прогнози на цей сезон?

— Якщо коротко: цукру буде менше, ніж планувалося, і він буде досить дорогий. І це незважаючи на гарну погоду і переможні реляції адмінчиновників.

— Чим обумовлений такий скепсис?

— Низкою переконливих чинників. Цукрова галузь України, як на мене, останніми роками не виробляє цукру в обсягах, які необхідні для внутрішнього споживання. Швидше за все, галузь не збере цукрових буряків у запланованих обсягах. Утім, через погодні умови цукристів цього року вища за звичайну, тому підвищена дігестія залишає надію на те, що виробництво сягне 1,6—1,7 мільйона тонн цукру. Але реальне його споживання з урахуванням експорту кондировів, безалкогольних напоїв коливається в межах 2,2—2,3 мільйона тонн. Я не беру до уваги так званий перехідний запас, оскільки він не обраховується товарними оптовими партіями, тож цікавий лише для базарних аналітиків. Крім того, саме нестача товарних оптових партій спричиняє дефіцит на ринку, в чому ми могли пересвідчитися влітку. Адже ніх

то не продаватиме в роздрібній торгівлі цукор по 2,50 за кілограм, якщо промисловцеві його купує за 4 і вище. Отже, за моїми підрахунками, навесні дефіцит цукру на ринку таки матиме місце.

— Але вже сьогодні ціна на цукор доволі висока...

— Рівень ціни продукту на ринку, окрім об'єктивних причин, пов'язаних, скажімо, з технічними або погодними умовами, зумовлюють ще й суб'єктивні, як-от низька якість управління галуззю. Я звик до точних цифр і мене, м'яко кажучи, здивували вересневі заяви керівників АПК. Так рекомендація міністра агропромислової політики Олександра Баранівського продавати цукро заводам буряки за ціною 220—225 гривень за тонну спричинила нездоровий ажіотаж серед виробників цукрових буряків. Вони, як завжди, розцінили її як керівництво до дії, і пішло поїхало...

Запропонувавши господарствам не продавати буряки менш ніж за 220 гривень, уряд забув при цьому спитати в цукрозаводів, чи зможуть вони платити. Банки кредитують переробника відповідно до законодавства про мінімальні ціни на цукор з розрахунку 2,37 гривні за кілограм (цукрові буряки — з розрахунку 170 гривень за тонну). Отже, якщо навіть

цукрозавод дасть у заставу банкірам майбутню тонну цукру, то він все одно не одержить у них кредитів, достатніх, щоб купити цукровий буряк, з якого цю тонну цукру треба зварити. А недостатнє фінансування з боку комерційних банків штовхає цукрозводи вкотре переходити на давальницькі схеми переробки цукрових буряків. Вимушено чи невимушено, а уряд сприяє в такий спосіб розпорошуванню цукру на неорганізованому, простіше кажучи, базарному, ринку.

Як тут не згадати, що в липні—серпні уряд прогавив момент, коли за тонну зерна давали до 680 гривень, а тепер лишається торгувати фуражним зерном за удвічі меншу ціну... Загальна ситуація із зерновими примушує сільгоспгосподарства перекладати збитки від зернових на вартість цукрових буряків. До того ж МінАПК фактично «розігрів» ринок адміністративними діями, унеможлививши нормальну конкуренцію та співпрацю

переробників із виробниками сировини.

— Олексію Миколайовичу, які ще чинники вплинули на стрімке зростання собівартості цукру?..

— Шість цукрових заводів асоціації ввійшли в сезон цукроваріння з високими цінами на дизпальне, природний газ, поліетиленову тару, вапняний камінь — майже на всі витратні матеріали. Крім того, відповідно до законодавства наші цукрозаводи чотири рази впродовж нинішнього року піднімали своїм робітникам мінімальну заробітну плату, сплачуючи водночас відповідно високі податки. Тому мене не дивує, що чимало компаній цього року бралися за виробництво цукру і, зрештою, його згортали, не вповравшись з поточними затратами в своїх зонах бурякосіяння. Але ще більше компаній знову повертається до старих давальницьких схем, інакше кажучи, примітивного бартеру, який породжує неконтрольовані процеси на цукровому ринку, дестабілізує цінову ситуацію.

— Чи позначаються світові ціни на цукор-сирець на вартості цукру, виготовленого з буряків?

— Звісно, і неабияк. Світова ціна на цукор-сирець зросла упродовж року на 40—50 американських доларів на кожній тонні здебільшого внаслідок зростання цін на нафту. Головний постачальник сирцю — Бразилія в пошуках альтернативної сировини для виготовлення нафтопродуктів збільшує квоти на виробництво спирту. А це обмежує кількість сирцю на світовому ринку і

відповідно піднімає ціни. На жаль, побутує думка, що сирець не потрібен Україні взагалі. Так, він буде непотрібним, коли ми вироблятимемо 2,2—2,4 мільйона тонн бурякового цукру. Але за нинішніх умов, якщо не боротися з товарним дефіцитом на ринку, то не добитися помірних цін на товар. До того ж не забувайте, що цукор вельми чутливий до загального індексу споживчих цін, я сказав би — соціально важливий продукт. Тому наступного року імпорту сирцю для України неминучий. Інше питання, що треба зробити цей імпорту прозорим та вигідним і для держави (через відповідні митні платежі), і для імпортерів (нормальна рентабельність), і для суспільства (помірна ціна). Нагадаю, що для того, щоб виробити необхідну кількість бурякового цукру, треба отримувати нормальні врожаї буряку. Сьогодні це 350—400 центнерів з гектара, для чого слід у кожен гектар вкласти до 5 тисяч гривень...

— На вашу думку, це можливо?

— Авжеж. У цукровому бізнесі Агропромислової асоціації «Укррос» майже 28 тисяч гектарів землі, яка обробляється за повною сівозміною, з них до 7 тисяч гектарів — під цукровими буряками. Врожайність — 350—500 центнерів залежно від регіону (за середньої врожайності по країні — 220—250 центнерів з гектара. — Авт.).

— Цього року по країні маємо близько 650 тисяч гектарів цукрових буряків...

— Ви не помиляєтеся. Посіяли дещо менше, ніж попереднього сезону. Тим часом планувалося зібрати 16 мільйонів тонн солодких коренів і виробити 1

мільйон 750 тисяч тонн цукру. Тривалий час, однак, посівам бракувало дощів. З одного боку, це обіцяє вищу цукристість коренів, проте, з другого — втрату маси, що негативно позначається на врожайності. До того ж викопувати буряки із сухої землі — і складно, і дорого через необхідність весь час ремонтувати бурякозбиральну техніку. Але досвід нашої асоціації переконливо свідчить, що додержання нормативів та технологій, а також ринковий підхід дають змогу вирощувати цукрові буряки за собівартості до 150 гривень за тонну. Це ще одне підтвердження необробуваності адміністративного тиску і намагання «видавити» з переробників по 225 гривень за тонну сировини. Нагадаю, відповідно до нормативної бази сьогодні мінімальна ціна на цукровий буряк становить 170 гривень. Але середня ціна, за яку ми його купуємо, сягає 200 гривень. Разом з вартістю переробки маємо собівартість цукру 2800—3000 гривень за тонну. Зрештою, якщо платити за буряк 220 гривень, то тонна цукру-піску має коштувати не менш як 3,2 тисячі гривень.

— Олексію Миколайовичу, підсумовуючи розмову, чого очікувати на цукровому ринку в перспективі?

— Цьогорічний сезон цукроваріння ще раз доведе, що цукровий бізнес — не така вже й солодка справа. Багато з тих, хто після літньої цукрової кризи сподівався на швидкі та легкі прибутки, будуть жорстоко розчаровані. Ціна на цукор повільно, але невпинно зростатиме. Зрештою, ринок усе розставить по своїх місцях. Було б добре, якби це зрозуміли державні мужі і вчасно врівноважили майбутній дефіцит цукру відповідним імпортом.

Записав
Сергій ВЛАД.

■ **ОФІЦІЙНО**

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про фермерське господарство»

Верховна Рада України постановляє:

1. Внести до Закону України «Про фермерське господарство» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 45, ст. 363) такі зміни:

1. Назву, абзац перший частини першої та частину четверту статті 9 викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Надання допомоги фермерським господарствам

1. Новоствореним фермерським господарствам у період становлення (перші три роки після його створення, а у трудонедостатніх населених пунктах — п'ять років), фермерським господарствам з відокремленими садибами та іншим фермерським господарствам надається допомога за рахунок державного і місцевого бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств»;

4. Порядок використання коштів Державного бюджету України для надання підтримки новоствореним фермерським господарствам, фермерським господарствам з відокремленими садибами та іншим фермерським господарствам установлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Назву статті 10 викласти в такій редакції:

«Стаття 10. Український державний фонд підтримки фермерських господарств».

3. Статтю 11 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Використання коштів Українського державного фонду підтримки фермерських господарств

Кошти Українського державного фонду підтримки фермерських господарств надаються новоствореним фер-

мерським господарствам та фермерським господарствам з відокремленими садибами на безповоротній основі та на конкурсних засадах на поворотній основі, а іншим фермерським господарствам підтримка надається тільки на поворотній основі, а також — спрямовуються на забезпечення гарантій, поруки при кредитуванні банками фермерських господарств.

Новоствореним фермерським господарствам та фермерським господарствам з відокремленими садибами на безповоротній основі кошти надаються на такі цілі: відшкодування вартості розробки проектів відведення земельних ділянок для ведення фермерського господарства; відшкодування частини витрат, пов'язаних із сплатою відсотків за користування кредитами банків, та часткову компенсацію витрат на придбання першого трактора, комбайна, вантажного автомобіля, будівництво та реконструкцію тваринницьких приміщень, включаючи вартість проектно-кошторисних документів, пільгові умови кредитування, страхування фермерських господарств; підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів фермерських господарств у сільськогосподарських навчальних закладах; розширення досліджень з проблем організації і ведення виробництва у фермерських господарствах, видання рекомендацій з питань використання досягнень науково-технічного прогресу в діяльності фермерських господарств. На поворотній основі допомога надається для виробництва, переробки і збуту виробленої продукції, на здійснення виробничої діяльності та інші передбачені статутом Українського державного фонду підтримки

фермерських господарств цілі під гарантію повернення строком від трьох до п'яти років.

Іншим фермерським господарствам надається допомога за рахунок Державного бюджету України і місцевих бюджетів, у тому числі через Український державний фонд підтримки фермерських господарств, на поворотній основі строком до п'яти років на такі цілі: придбання техніки, обладнання, поновлення обігових коштів, на виробництво та переробку сільськогосподарської продукції, будівництво та реконструкцію виробничих і невикористаних приміщень, у тому числі житлових, закладення багаторічних насаджень, розвитку кредитної та обслуговуючої кооперації, зрошення та меліорацію земель».

4. Частину першу статті 26 після слів «сільськогосподарські кооперативи» доповнити словами «кооперативні банки».

5. Статтю 33 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«4. Члени Асоціації фермерів та приватних землевласників України відповідно до закону можуть бути засновниками кредитних спілок».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України
В. ЮЩЕНКО.

м. Київ,
8 вересня 2005 року.
№ 2864-IV.

Закон України

Про внесення змін до статті 57 Кодексу України про адміністративні правопорушення

Верховна Рада України постановляє:

1. Статтю 57 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, стаття 1122) доповнити частинами четвертою і п'ятою такого змісту:

«Порушення особливих умов спеціального дозволу (ліцензії) на користування надрами, якщо це не пов'язано з отриманням доходу у великих розмірах,

— тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб та фізичних осіб від десяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Отримання доходу у великих розмірах має місце, коли його сума у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 8 вересня 2005 року.
№ 2851-IV.

Закон України

Про внесення змін до статті 3 Закону України «Про концесії»

3 метою забезпечення захисту та реалізації прав громадян України, передбачених Конституцією України, у процесі реалізації окремих положень Закону України «Про концесії» Верховна Рада України постановляє:

1. Абзац вісімнадцятий частини другої статті 3 Закону України «Про концесії» (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 41, ст. 372; 2002 р., № 48, ст. 362; 2005 р., № 26, ст. 349) викласти в такій редакції:

«використання об'єктів соціально-культурного призначення (за винятком тих, що розташовані у рекреаційних зонах)».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 8 вересня 2005 року.
№ 2857-IV.

■ ФОТО З КОНВЕРТА

Що переможе: кохання чи політика?
Київ.

Фото Андрія НЕСТЕРОВА.

Більше приємних новин!

Псевдополітики і ті, хто намагається показати себе розумними державними діячами, а також деякі журналісти неначе поставили перед собою завдання: тримати народ України в стані хронічного стресу, постійного емоційного напруження і депресії. Увімкнеш вранці радіоприймач, а ввечері телевізор, так хочеться почути приємну новину, порадіти успіхам у промисловості, сільському господарстві, зовнішньоекономічній політиці, відчуті, що справедливості, чесна праця врешті-решт починають панувати в нашій державі. Але з радіо і телевізора лунає: «На дорогах України збільшується число загиблих і покалічених, ціни на пальне стрімко пішли вгору і це ще не межа... Інфляція зростатиме, а купівельна спроможність населення зменшиться. Спад виробництва триватиме. Ціни на квартири в Києві набагато вищі, ніж у Берліні. Зростають дитяча злочинність і безпритульність... Ціни на молочні продукти і м'ясо підвищаться.. Вартість поштових послуг уже зросла, а комунальних підвищуватиметься й надалі...» Безумовно, така інформація не спри-

яє зміцненню організму людини, а навпаки — розхитує фізичне і психічне здоров'я, скорочує тривалість життя, генерує психогенні, тобто різноманітні хворобливі стани, породжені психотравмами. А наведене мною вище якраз і є психотравми.

Як хочеться почути, що в парламенті між більшістю депутатів знайдено порозуміння в ім'я блага народу, що Верховна Рада і уряд разом з Президентом працюють в унісон, удень і вночі дбаючи про народний добробут, що злодії і корупціонери сидять у в'язницях, а ВВП стрімко зростає, добро, порядність, мужність, справедливість торжествують і з кожним днем дедалі більше домінують у свідомості всіх українців, що декотрі політики і депутати відмовилися від словоблуддя, політичних спекуляцій і демагогії, що Президент рішучою рукою назавжди відмежував владу від бізнесу, а багаті почали дбати про бідних і в Україні впроваджуються соціальні досягнення Швеції, Данії.

Микола КОСТРУБА, лікар-психіатр.
Умань Черкаської області.

Будувати потрібно з фундаменту

Понад п'ятдесят років уважно сліdkую за нашими змінами в країні й помітив, що кожного разу перебудову держави починаємо то з даху, то зі стін. Але, на мій погляд, спочатку потрібно змінити ставлення людини до людини та до багатства, яке є на землі, під землею, у воді та повітрі. Необхідно усвідомити, що все це — власність людей, яка переходить з покоління в покоління.

А будівництво держави, так як і всяке будівництво, на мою думку, потрібно починати з фундаменту, для якого необхідно підготувати щебінь і матеріал для його міцності. Умовно можемо сказати, що щебінь — це люди, їх духовний світ, а матеріал, який їх об'єднає, — це розумні закони, які діятимуть. Виклавши фундамент, можна сміливо починати будівлю стін і даху. Тоді й матимемо споруду міцну і надійну на віки.

Федір ЛУКАШ.
Старий Крим
Кіровського району
Крим.

Справжньої української мови немає

В Україні дедалі більше розгортається полеміка, з якою мовою жити українцям. За логікою, звичайно, повинно бути все гранично ясно. Але скажіть, хто в Україні знає рідну мову досконало? Адже тут проживають майже сто національностей! І кожна область нашої країни має індивідуальний сленг. А в результаті виходить польсько-угорсько-румунсько-чесько-молдовський фарш.

Нещодавно в одній газеті прочитав: «Правоохоронець віддухопелив двох земляків». І як розуміти слово «віддухопелив»? Побив, убив? Я закінчив українську школу, одержав вищу освіту. Але не можу зрозуміти, як люди, котрі вживають такі слова, як «кохве», «був у кіні» та «віддухопелив», можуть обстоювати державність української мови.

І. АДАМЕНКО.
Слов'яносербськ
Луганської області.

Можна створити аероклуб

Місто Токмак — географічний центр Запорізької області. Тут поблизу північної околиці розташований аеродром, що має велику історію. Після закінчення Великої Вітчизняної війни він виконував роль запасного на випадок виведення з під удару ворога основних бойових сил авіації Червонопрапорного Чорноморського флоту. Це — польовий аеродром. Він забезпечував зладжену роботу екіпажів, що сюди прилітають.

Наприкінці 80-х років минулого сторіччя аеродром був вкритий бетонними плитами, його подовжили і це дало змогу здійснювати польоти багатьом типам літаків у будь-який час доби. З цим відповідальним завданням, до того ж незалежно від метеорологічних умов, успішно справлялася військова частина 20353-П.

Після розпаду Радянського Союзу і проголошення незалежності України військова частина одержала найменування А-2213, а аеродром припинив своє існування як бойовий. Особовий склад було набагато скорочено, він виконував здебільшого караульну службу і проводив профілактичні роботи на техніці, що залишилася.

Наприкінці 2004 року частину було розформовано. А долю аеродрому так до кінця і не вирішено. Злітно-посадочну смугу, доріжки і «кишені» почали демонтувати, а плити вивозити, невідомо куди...

На прохання ветеранів звертаюся до комітетів Верховної Ради: за можливості допоможіть припинити ці беззаконня на аеродромі. Адже ламати — не будувати. А в перспективі на базі аеродрому можна створити аероклуб, залучити до нього молодь, і, думаю, що багато хто з ентузіазмом буде вчитися літати і стрибати з парашутом.

Павло ЛУКЕР'ІН,
ветеран Збройних сил України,
учасник бойових дій,
полковник у відставці.

Токмак Запорізької області.

Судові справи розглядатимуть...

Як адвокат і громадянка України не можу не звернути увага на закон № 2875-IV від 8.09.2005р., який набув чинності з дня опублікування в газеті Верховної Ради «Голос України». Мова йде про зміну ч. 1 ст. 333 Цивільно-процесуального кодексу України. Так, за новою редакції «в касаційному порядку справа розглядається колегією у складі п'яти суддів без повідомлення осіб, які беруть участь у справі. У разі необхідності особи, які брали участь у справі, можуть бути викликані для надання пояснень у справі». Тобто громадяни, які подали касаційні скарги на незаконні рішення судів другої інстанції, позбавлені конституційного права безпосередньо брати участь у судовому засіданні в Верховному суді України. І все це відбуватиметься сьогодні і зараз у демократичній, незалежній Україні!

Сподіваюся на професіоналізм колег юристів, які працюють в апараті Верховної Ради.

Але важко зрозуміти, як можна приймати закон, що суперечить Конституції України, а саме п. 3 ч. 3 ст. 129 Основного Закону, в якій закріплено серед інших засад судочинства: «змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості». Якщо розгляд справ у касаційній інстанції відбуватиметься таємно від сторін процесу, як забезпечуватиметься задекларована змагальність сторін? За умови, коли судді вп'ятох розглядатимуть справу, як буде реалізований ще один конституційний принцип судочинства — «гласність судового процесу»? (п. 7 ч. 3 ст. 129 Конституції).

Де гарантія, що справу таки розглядатиме п'ять суддів, а не, скажімо, секретарка чи прибиральниця? Адже це перевірити буде неможливо. Ч. 4 ст. 6 Закону України «Про судову систему України» чітко визначила: «Ніхто не може бути позбавлений права на участь у розгляді справи у

визначеному процесуальним законом порядку в суді будь-якого рівня». Ч. 3 ст. 22 Конституції закріпила гарантію того, що «при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускаються звуження змісту та обсягу існуючих прав та свобод».

Як бути з реалізацією мого конституційного обов'язку надавати якісну та вчасну правову допомогу громадянам, коли мене, як адвоката, не повідомлять про дату та час розгляду справи? Все це нагадує часи репресій, коли рішення про права та свободи громадян приймали за зачиненими дверима. Якщо наша мета — Євросоюз, то хіба можна приймати подібні недемократичні майже феодальні зміни до чинного законодавства?

Якщо хтось із депутатів, хто голосував за зміну ч. 1 ст. 333 ЦПК має іншу точку зору, із задоволенням вислухаю.

Вероніка ДЕРКАЧ,
магістр права, адвокат.

Київ.

Папірець на папірець

Для того, щоб скласти списки пільговиків, було витрачено сотні мільйонів гривень. Але й досі чиновники з енергетичних та теплових мереж вимагають від пільговиків різні довідки, що підтверджують право на пільги. Для одержання довідок пільговики, серед яких більшість інвалідів війни та Чорнобиля, повинні годинами чекати своєї черги.

Коли вже ми перестанемо терпіти це свавілля чиновників? По-іншому не можемо сказати, тому що пільги підтверджуються довідками інвалідів, а те, що він ще не вмер, можна дізнатися, подивившись його паспорт. А якщо потрібно знати, працює пільговик чи ні, то це може підтвердити запис в його трудовій книжці. Та,

мабуть, усе це комусь невідгодно, бо тоді чиновники залишаться без роботи. А так можна посилати людей то до одного, то до другого, мовляв, хай паспортист ЖЕКу на основі запису в трудовій книжці дасть довідку, що не працюєш, а тоді внесу тебе до списку для надбавки до пенсії за особливі заслуги перед Україною. І виходить, щоб підтвердити старий папірець, потрібно принести новий. І це — не лише моя проблема, а багатьох таких, як я.

В. КОВАЛЕНКО,
інвалід Великої Вітчизняної війни І групи.

Одеса.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Доглядаємо за взуттям

Замість дорогих засобів з догляду за шкіряним взуттям користуйтеся рициновою олією, що продається в аптеці. Якщо чобітки або туфлі протерти ваткою, змоченою в олії, на шкірі з'явиться гарний блиск. Крім цього, вона не тріскається, утворюється шар, що захищає від бруду.

А якщо ви хочете «повернути до життя» засохлий крем для взуття, покладіть щільно закриту баночку в гарячу воду.

Шукаємо роботу

Ви вирішили змінити чи знайти роботу. Щоб ці пошуки увінчалися успіхом, дійте поетапно:

- помістіть своє оголошення про пошук роботи в спеціалізованих газетах і журналах;

- купуйте видання і регулярно переглядайте оголошення, що стосуються різних вакансій;
- купіть телефонний довідник і зазначте для себе фірми, у яких ви хочете працювати;
- професійно складіть резюме і відішліть його поштою в ці фірми;
- час від часу дізнавайтеся у знайомих про вакансії, що їм відомі.

Чистимо праску

Щоб почистити праску, треба поставити її на ніч на рушник або хустку, змочені в оцті.

Якщо светр «лізе»

Светри і кофти з ангорі зазвичай сильно «лізуть». Перед тим, як надягти кофту, покладіть її в пакет і помістіть у морозильну камеру холодильника. Після цього вона не залишатиме білих слідів на іншому одязі.

Ви затіяли прання

Перед тим, як прати речі, згадайте наші поради. Улюблені кольорові сорочки не полиняють, фіранки, що потемніли, краще відперуться, а махрові халати і рушники будуть м'якими і пухнатими.

- Білі носки і гольфи чудово відпираються, якщо їх попередньо замочити на 1—2 години у воді, до якої

додати борну кислоту (1—2 столові ложки на 10 л води).

- Тюлеві фіранки, що потемніли, перед пранням замочіть у теплій підсоленій воді.
- Кольорові речі не полиняють, якщо прати їх у холодній підсоленій воді.
- Щоб відбілити білі вовняні речі, перед пранням замочіть їх на 2 години у розчині (кімнатної температури), що містить 2 столові ложки миючого засобу на 10 л води.
- Щоб махрові халати і рушники були м'якими і пухнатими, після звичайного прання потримайте їх недовго в підсоленій воді. І бажано не прасуйте.
- Для видалення з білих лляних і бавовняних тканин слідів від гарячої праски потовтілу ділянку замочіть у холодній воді, а потім протріть її розчином хлорного вапна (1 чайна ложка на 1 склянку води).

Закон України

Про автомобільні дороги

Цей Закон визначає правові, економічні, організаційні та соціальні засади забезпечення функціонування автомобільних доріг, їх будівництва, реконструкції, ремонту та утримання в інтересах держави і користувачів автомобільних доріг.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

автомобільна дорога — лінійний комплекс інженерних споруд, призначений для безперервного, безпечного та зручного руху транспортних засобів; архітектурне облаштування — архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг;

вулиця — автомобільна дорога, призначена для руху транспорту і пішоходів, прокладання наземних і підземних інженерних мереж у межах населених пунктів;

дорожнє покриття — укріплені верхні шари дороги, що сприймають навантаження від транспортних засобів;

земляне полотно — ґрунтова конструкція автомобільної дороги;

інженерне облаштування — спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху (освітлення, технологічного зв’язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху тощо);

об’єкти дорожнього сервісу — спеціально облаштовані місця для зупинки маршрутних транспортних засобів, майданчики для стоянки транспортних засобів, майданчики відпочинку, видові майданчики, автозаправні станції, пункти технічного обслуговування, мотелі, пункти приймання їжі та питної води, автопавільйони, туалети, урни та контейнери для сміття;

орган управління — орган, призначений для управління автомобільними дорогами (вулицями), забезпечення їх функціонування, розвитку та фінансування;

проїзна частина — частина автомобільної дороги, безпосередньо призначена для руху транспортних засобів;

смуга відведення — земельні ділянки, що надаються в установленому порядку для розміщення автомобільної дороги;

смуга руху — смуга проїзної частини, позначена або не позначена розміткою, яка має ширину, визначену нормами для руху транспорту в один ряд;

споруди дорожнього водовідводу — споруди, призначені для відводу поверхневих та ґрунтових вод від земляного полотна та проїзної частини (бокові канами, водовідвідні канами, нагірні канами, водопропускні труби, відкриті та закриті дренажні системи, зливові каналізація тощо);

технічні засоби — спеціальні технічні засоби, призначені для організації та регулювання дорожнього руху (дорожні знаки, інформаційні табло, дорожня розмітка, сигнальні стовпчики, транспортні та пішохідні огороження різних типів, світлофоре обладнання тощо);

штучні споруди — інженерні споруди, призначені для руху транспортних засобів і пішоходів через природні та інші перешкоди, а також сталого функціонування автомобільної дороги (мости, шляхопроводи, естакади, віадук, тунелі, наземні та підземні пішохідні переходи, наплавні мости та поромні переправи, розв’язки доріг, підпірні стінки, галереї, уловлювальні з’їзди, снігозахисні споруди, протилінійні і протисельові споруди тощо).

Стаття 2. Законодавство про автомобільні дороги

Відносини, пов’язані з функціонуванням автомобільних доріг, регулюються цим Законом та законами України «Про дорожній рух», «Про транспорт», «Про автомобільний транспорт», «Про держрела фінансування дорожнього господарства України», «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів», «Про місьцеве самоврядування в Україні», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг» та іншими актами законодавства.

Стаття 3. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, пов’язані з функціонуванням та розвитком автомобільних доріг незалежно від їх призначення та форм власності.

Стаття 4. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором, згода на обов’язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться у цьому Законі, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 5. Види автомобільних доріг

Автомобільні дороги поділяються на: автомобільні дороги загального користування; вулиці і дороги міст та інших населених пунктів; відомчі (технологічні) автомобільні дороги; автомобільні дороги на приватних територіях.

Стаття 6. Державна політика у сфері автомобільних доріг

Державну політику і стратегію розвитку всіх видів автомобільних доріг на території України здійснює центральний орган виконавчої влади у галузі транспорту.

Розділ II. АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 7. Загальна характеристика

Автомобільні дороги загального користування є складовою Єдиної транспортної системи України і задовольняють потреби суспільства в автомобільних пасажирських і вантажних перевезеннях.

Автомобільні дороги загального користування перебувають у державній власності і не підлягають приватизації.

Автомобільні дороги загального користування, які у зв’язку з розширенням меж територій міст стають частиною їх вулично-дорожньої мережі, можуть передаватися безоплатно в комунальну власність за рішенням Кабінету Міністрів України.

Стаття 8. Класифікація автомобільних доріг загального користування

Автомобільні дороги загального користування поділяються на автомобільні дороги державного та місцевого значення.

Автомобільні дороги державного значення поділяються на міжнародні, національні та регіональні.

До міжнародних автомобільних доріг належать дороги, що суміщаються з міжнародними транспортними коридорами та/або входять до Європейської мережі основних, проміжних, з’єднувальних автомобільних доріг та відгалужень, мають відповідну міжнародну індексацію і забезпечують міжнародні автомобільні перевезення.

До національних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що суміщені з національними транспортними коридорами і не належать до міжнародних автомобільних доріг, та автомобільні дороги, що з’єднують столицю України — місто Київ, адміністративний центр Автономної Республіки Крим, адміністративні центри областей, місто Севастополь між собою, великі промислові і культурні центри з міжнародними автомобільними дорогами.

До регіональних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з’єднують дві або більше областей між собою, автомобільні дороги, що з’єднують основні міжнародні автомобільні пункти пропуску через державний кордон, морські та авіаційні порти міжнародного значення, найважливіші об’єкти національної культурної спадщини, курортні зони з міжнародними та національними автомобільними дорогами.

Перелік доріг державного значення, у тому числі їх ділянок, що суміщаються з вулицями міст та інших населених пунктів і фінансуються з державного бюджету, затверджує Кабінет Міністрів України один раз на три роки.

Автомобільні дороги місцевого значення поділяються на територіальні, обласні та районні.

До територіальних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з’єднують адміністративні центри Автономної Республіки Крим і областей з адміністративними центрами районів, містами обласного значення, міста обласного значення між собою, а також автомобільні дороги, що з’єднують з дорогами державного значення основні аеропорти, морські та річкові порти, залізничні вузли, об’єкти національної і культурного надбання та курортно-го і природно-заповідного фонду, автомобільні пункти пропуску міжнародного та міждержавного значення через державний кордон.

До обласних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з’єднують адміністративні центри районів між собою та з адміністративними центрами сільських населених пунктів району, залізничними станціями, аеропортами, річковими портами, пунктами пропуску через державний кордон і місцями відпочинку.

До районних автомобільних доріг належать автомобільні дороги, що з’єднують адміністративні центри сільських населених пунктів з іншими населеними пунктами у межах району, інші населені пункти між собою, з підприємствами, об’єктами культури, іншими дорогами загального користування.

Стаття 9. Складові автомобільної дороги загального користування

Складовими автомобільної дороги загального користування у межах смуги відведення є: земляне полотно, проїзна частина, дорожнє покриття, смуга руху, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди, інженерне облаштування: спеціальні споруди та засоби, призначені для забезпечення безпечних та зручних умов руху (освітлення, технологічного зв’язку, вимірювання вагових і габаритних параметрів транспортних засобів, примусового зниження швидкості руху), об’єкти дорожнього сервісу та архітектурне облаштування: архітектурні споруди та декоративні насадження, що призначені для забезпечення естетичного вигляду автомобільних доріг; технічні засоби організації дорожнього руху, автопавільйони, лінійні споруди і комплекси, що забезпечують функціонування і збереження доріг; зелені насадження.

Розміщення інших об’єктів у межах смуги відведення без погодження з власниками доріг не допускається.

До складових автомобільної дороги загально-го користування, що знаходяться за межами смуги відведення, належать об’єкти дорожнього сервісу, архітектурне облаштування, будівлі та споруди, що забезпечують її функціонування: виробничі бази та придорожні кар’єри, лінійні жилі будинки, лінійні та інші споруди для виконання ремонтів та утримання доріг, їх збереження і контролю дорожнього руху, комплекси дорожнього сервісу; поромні переправи, снігозахисні споруди, протилінійні і протисельові споруди, уловлювальні з’їзди; майданчики для стоянки транспортних засобів, відпочинку, видові, для складування дорожньо-будівельних та інших матеріалів; нагірні канами, випарні басейни, відкриті та закриті дренажні системи.

Стаття 10. Державне управління автомобільними дорогами загального користування

Державне управління автомобільними дорогами загального користування здійснює Державна служба автомобільних доріг України, що є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через керівника центрального органу виконавчої влади у галузі транспорту і який має свої органи управління на місцях.

Стаття 11. Основні обов’язки органу державного управління автомобільними дорогами загально-го користування

Основними обов’язками органу державного управління автомобільними дорогами загального користування є:

- 1) розроблення державної стратегії та програм розвитку дорожнього господарства, забезпечення їх фінансування та виконання;
- 2) розроблення пропозицій щодо фінансування та здійснення контролю за цільовим використанням бюджетних коштів;
- 3) розроблення заходів щодо інтеграції автомобільних доріг загального користування до міжнародної мережі автомобільних доріг та гармонізація

- технічних норм і правил з вимогами міжнародного законодавства;
- 4) розробка та реалізація заходів з безпеки дорожнього руху;
- 5) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів з нормативними технічними характеристиками і навантаженнями;
- 6) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг за встановленими для них державними стандартами і нормами;
- 7) здійснення державного регулювання та контролю у сфері дорожнього господарства відповідно до законодавства;
- 8) розробка нормативів та методик визначення витрат, пов’язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування;
- 9) забезпечення технічного нагляду за станом автомобільних доріг;
- 10) впровадження заходів з ліквідації аварійно небезпечних місць (ділянок) автомобільних доріг;
- 11) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;
- 12) завчасне оповіщення користувачів автомобільних доріг про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;
- 13) забезпечення належного маршрутного орієнтування користувачів автомобільних доріг;
- 14) забезпечення сталого функціонування автомобільних доріг у зимовий період;
- 15) озеленення смуги відведення автомобільних доріг;
- 16) здійснення статистичного обліку та паспортизації автомобільних доріг.

Стаття 12. Основні права органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування має право:

- 1) вимагати від користувачів автомобільних доріг виконання вимог цього Закону та інших законодавчих та нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування автомобільних доріг загального користування;
- 2) вносити пропозиції щодо створення державних комісій з питань відчуження земель приватної та комунальної власності для будівництва або реконструкції автомобільних доріг;
- 3) залучати в установленому порядку спеціалістів центральних та місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ і організацій для розгляду питань, що належать до його компетенції;
- 4) утворювати, у разі потреби, за погодженням з іншими центральними органами виконавчої влади комісії, експертні та консультативні ради, робочі групи;
- 5) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної відповідальності за забруднення та засмічення автомобільної дороги і смуги її відведення;
- 6) одержувати в установленому порядку від центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання своїх функціональних обов’язків;
- 7) вимагати від користувачів автомобільних доріг відшкодування збитків, завданих автомобільним дорогам та їх складовим;
- 8) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі відсутності відповідного спеціального погодження;
- 9) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження руху транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на автомобільних дорогах загального користування;
- 10) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів у разі виникнення загрози життю або здоров’ю учасників дорожнього руху, безпеці вантажів або можливості заповнення пошкоджень автомобільним дорогам загального користування, у тому числі за складних погодних умов;
- 11) координувати страхування автомобільних доріг, штучних споруд та відповідальність за відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування;
- 12) приймати рішення щодо запровадження необхідних заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних стандартів, у тому числі шляхом упровадження необхідних технічних засобів організації дорожнього руху, введення відповідних обмежень у русі, вирубки дерев або інших зелених насаджень у смугі відведення автомобільної дороги загального користування;
- 13) контролювати стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування та входять до Єдиної транспортної системи України, та здійснювати заходи щодо забезпечення їх належного стану.

Стаття 13. Відповідальність органу державного управління автомобільними дорогами загального користування

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування відповідає за:

- 1) стан автомобільних доріг загального користування відповідно до діючих норм та фінансування;
- 2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування;
- 3) відшкодування збитків користувачам автомобільних доріг загального користування у порядку, визначеному законом;
- 4) відповідність нормативно-правовим актам розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об’єктів дорожнього сервісу та рекламносів;
- 5) цільове використання бюджетних коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування;

- 6) санітарний та екологічний стан автомобільних доріг загального користування та їх смуг відведення.

Стаття 14. Забезпечення розвитку мережі автомобільних доріг загального користування

Розвиток мережі автомобільних доріг загального користування має для держави пріоритетне значення.

У разі необхідності відчуження землі, що є приватною чи комунальною власністю, для будівництва та реконструкції автомобільних доріг загального користування створюється державна комісія, яка пропонує викуп земельних ділянок за ринковою ціною з урахуванням ринкової вартості розташованих на ній будинків чи споруд. У разі незгоди власників із запропонованою ціною викуп цих земель здійснюється в судовому порядку.

Стаття 15. Автомобільні дороги загального користування як об’єкти концесії

Автомобільні дороги загального користування можуть надаватися в концесію. Відносини, пов’язані з концесійною діяльністю, регулюються законами України «Про концесії», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг», Земельним кодексом України, іншими законодавчими актами та концесійним договором.

Функції концесієдавця виконує орган державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Розділ III. ВУЛИЦІ І ДОРОГИ МІСТ ТА ІНШИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Стаття 16. Загальна характеристика та класифікація

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів знаходяться у віданні органів місцевого самоврядування і є комунальною власністю.

Ділянки вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами державного значення, належать до Єдиної транспортної системи України і не підлягають приватизації. Питання виробничої діяльності комунальних служб на них, пов’язані із закриттям або обмеженням руху, погоджуються з органом державного управління автомобільними дорогами загального користування та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів поділяються на магістральні дороги (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці загальноміського значення (безперервного руху та регульованого руху), магістральні вулиці районного значення, а також вулиці і дороги місцевого значення.

Вулиці і дороги міст та інших населених пунктів можуть передаватися безоплатно в державну власність за рішенням відповідних органів місцевого самоврядування та Кабінету Міністрів України.

Стаття 17. Управління вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів

Управління функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться.

Стаття 18. Складові вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Складовими вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є: проїзна частина вулиць і доріг, трамвайне полотно, дорожнє покриття, штучні споруди, споруди дорожнього водовідводу, технічні засоби організації дорожнього руху, зупинки міського транспорту, тротуари, пішохідні та велосипедні доріжки, зелені насадження, наземні та підземні мережі.

Межі вулиць за її шириною визначаються «червоними лініями». Розташування будь-яких об’єктів, будівель, споруд або їх частин у межах «червоних ліній» вулиць не допускається.

Стаття 19. Основні обов’язки органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Основними обов’язками органів місцевого самоврядування у частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів є:

- 1) забезпечення безперервних, безпечних, економічних та зручних умов руху транспортних засобів і пішоходів вулицями і дорогами міст та інших населених пунктів;
- 2) організація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів за встановленими для них державними стандартами та нормами;
- 3) видача дозволів на прокладання нових та ремонт існуючих мереж у межах «червоних ліній» вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 4) завчасне оповіщення учасників руху і мешканців міст та інших населених пунктів про строки та порядок тимчасового обмеження або припинення руху транспортних засобів;
- 5) здійснення статистичного обліку та паспортизації вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 6) забезпечення дотримання норм природоохоронного законодавства у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 7) видача в установленому порядку дозволів на тимчасове припинення руху.

Стаття 20. Основні права органів місцевого самоврядування щодо управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування в частині управління функціонуванням і розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів мають право:

- 1) вимагати від учасників дорожнього руху виконання вимог нормативно-правових актів України, що регулюють функціонування вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;
- 2) вимагати відшкодування збитків, завданих діями водіїв, пасажирів та пішоходів вулицям і дорогам міст та інших населених пунктів;
- 3) вимагати дотримання норм природоохоронного законодавства учасниками дорожнього руху та ініціювати притягнення до адміністративної від-

повідальності за забруднення та засмічення вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

4) встановлювати за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху тимчасові обмеження на рух транспортних засобів при проведенні ремонтних та інших робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;

5) вимагати відшкодування збитків, завданих закриттям руху понад встановлені терміни виконання робіт на вулицях і дорогах міст та інших населених пунктів;

6) координувати страхування штучних споруд, інженерних комунікацій, а також відповідальності за відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

7) обмежувати або забороняти рух транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, визначені для них державними стандартами, у разі відсутності відповідного спеціального погодження.

Стаття 21. Відповідальність органів місцевого самоврядування за функціонування та розвиток вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Органи місцевого самоврядування, що управляють функціонуванням та розвитком вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, відповідають за:

1) стан вулиць і доріг міст та інших населених пунктів відповідно до діючих норм, у тому числі щодо безпеки руху транспортних засобів і пішоходів;

2) якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів;

3) розміщення технічних засобів організації дорожнього руху, об'єктів дорожнього сервісу та рекламоносіїв;

4) відшкодування збитків користувачам вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що виникли через їх незадовільний стан, у порядку, визначеному законом.

Розділ IV. ВІДОМЧІ (ТЕХНОЛОГІЧНІ) АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 22. Загальна характеристика
До відомчих (технологічних) автомобільних доріг належать внутрішньогосподарські технологічні дороги, що знаходяться у власності юридичних або фізичних осіб.

Управління функціонуванням і розвитком відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюється юридичними або фізичними особами, у власності яких вони знаходяться, згідно з вимогами законодавства.

Статистичний облік та паспортизація відомчих (технологічних) автомобільних доріг здійснюються їх власниками.

Стаття 23. Складові відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Складовими відомчих (технологічних) автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Стаття 24. Відповідальність власників відомчих (технологічних) автомобільних доріг

Власники відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідають за:

стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг відповідно до діючих норм, у тому числі за безпеку руху;

якість робіт з проектування, будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) автомобільних доріг;

відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан відомчих (технологічних) автомобільних доріг, у порядку, визначеному законом.

Розділ V. АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ НА ПРИВАТНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Стаття 25. Загальна характеристика
До автомобільних доріг на приватних територіях належать автомобільні дороги, що знаходяться на територіях, власниками яких є юридичні (недержавні) або фізичні особи.

Складовими таких автомобільних доріг можуть бути: земляне полотно, проїзна частина, споруди дорожнього водовідводу, штучні споруди та технічні засоби організації дорожнього руху.

Автомобільні дороги на приватних територіях можуть передаватися власниками приватних територій у державну або комунальну власність за рішенням відповідно Кабінету Міністрів України або органів місцевого самоврядування.

Стаття 26. Відповідальність власників
Власники приватних територій, на яких розміщені автомобільні дороги, відповідають за:

відповідність автомобільних доріг діючим нормам безпеки руху;

відшкодування збитків учасникам дорожнього руху, що виникли через незадовільний стан автомобільних доріг на приватних територіях, у порядку, визначеному законом.

Розділ VI. ПЛАТНІ АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 27. Віднесення та порядок переведення автомобільних доріг загального користування до розряду платних

Віднесення автомобільних доріг загального користування та окремих їх ділянок, у тому числі мостових переходів, до розряду платних здійснюється з урахуванням державної стратегії розвитку мережі автомобільних доріг України на підставі окремого закону.

Подання до Кабінету Міністрів України про віднесення автомобільної дороги загального користування до розряду платних здійснює орган державного управління автомобільними дорогами за погодженням з органами місцевого самоврядування, по території яких проходить ця автомобільна дорога.

Автомобільні дороги відносять до розряду платних лише за умови їх суттєвого удосконалення та забезпечення альтернативного проїзду транспортних засобів безоплатними автомобільними дорогами.

Платні автомобільні дороги загального користування залишаються в державній власності, не підлягають приватизації, стосовно них не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути відчуження доріг з державної власності.

Стаття 28. Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування

Контроль стану платних автомобільних доріг загального користування, умов руху та справляння плати за проїзд ними здійснюється органом державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Стаття 29. Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування

Автомобільна дорога загального користування може бути платною як по всій довжині, так і на окремих її ділянках.

Плата за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування справляється з усіх транспортних засобів, що проїжджають такими дорогами.

Максимальний розмір плати та порядок її справляння встановлюються Кабінетом Міністрів України.

На період надзвичайних ситуацій та стихійного лиха, катастроф, епідемій і епізоотій тощо плата за проїзд не справляється.

Справляння плати за проїзд припиняється та відновлюється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Плата за проїзд спрямовується до Державного бюджету України, має виключно цільовий характер і використовується в першу чергу на погашення залучених кредитних ресурсів та витрати, пов'язані з ремонтом та утриманням платної дороги, а також на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання інших автомобільних доріг загального користування.

Стаття 30. Забезпечення функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Функціонування платних автомобільних доріг загального користування забезпечують державні дорожні підприємства, що належать до сфери управління органу державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Орган державного управління автомобільними дорогами загального користування щороку проводить перевірку щодо відповідності стану та використання платної дороги встановленим вимогам та надає пропозиції щодо притягнення винних у порушенні правил і норм утримання дороги до відповідальності.

Стаття 31. Відповідальність за функціонування платних автомобільних доріг загального користування

Органи управління, що забезпечують функціонування платних автомобільних доріг загального користування, несуть відповідальність за їх технічний стан, відповідність правилам і нормам утримання та ремонту автомобільних доріг і в порядку, визначеному законом, компенсують користувачам завдані збитки.

Розділ VII. КОРИСТУВАННЯ АВТОМОБІЛЬНИМИ ДОРОГАМИ

Стаття 32. Права та обов'язки користувачів автомобільних доріг

Користувачі автомобільних доріг мають право на:

безперервні, безпечні та зручні умови руху; отримання оперативної інформації про дорожні умови та напрямки руху;

відшкодування збитків у порядку, визначеному законом.

Користувачі автомобільних доріг зобов'язані:

1) дотримуватися вимог правил дорожнього руху;

2) використовувати транспортні засоби, конструкція та технічний стан яких відповідають вимогам установлених в Україні правил, норм та стандартів;

3) не забруднювати проїзну частину та смугу відведення доріг;

4) не створювати своїми діями загрози безпеці дорожнього руху;

5) повідомляти відповідні дорожньо-експлуатаційні організації або відповідні державні органи з безпеки дорожнього руху про виявлення перешкоди дорожньому руху;

6) не завдавати своїми діями шкоди автомобільним дорогам, їх складовим та користувачам цих доріг;

7) нести відповідальність за шкоду, заподіяну автомобільними дорогам, згідно із законом.

Стаття 33. Організація руху транспортних засобів, навантаження на вісь, загальна маса або габарити яких перевищують норми, встановлені державними стандартами та нормативно-правовими актами, дозволяється за погодженнями з відповідними органами у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Організація руху транспортних засобів на гусеничному ході
Рух транспортних засобів на гусеничному ході проїзною частиною доріг з твердим покриттям та їх узбіччями забороняється.

Стаття 35. Організація руху велосипедів, гужового транспорту та прогону тварин
Рух велосипедів, гужового транспорту, вершників і нав'ючених тварин та прогін домашніх тварин організується з використанням дублюючих шляхів, узбіч, а на автомобільних дорогах державного значення — обмежується.

Стаття 36. Порядок використання автомобільних доріг у випадках, не пов'язаних з основним їх призначенням
Порядок використання автомобільних доріг загального користування для проведення народних гулянь та інших масових заходів визначають місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Порядок використання автомобільних доріг загального користування для проведення народних гулянь та інших масових заходів визначають місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху в порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 37. Провадження виробничої діяльності на автомобільних дорогах

Будівництво споруд, комплексів дорожнього сервісу, автозаправних станцій, прокладання інженерних мереж та виконання інших робіт у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюється за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху

в порядку, передбаченому законодавством та відповідними нормами.

Представники органів державного управління автомобільними дорогами та державних органів з безпеки дорожнього руху включаються до складу комісії по прийманню цих об'єктів в експлуатацію.

Стаття 38. Розміщення рекламоносіїв на автомобільних дорогах

Розміщення рекламоносіїв у межах смуги відведення автомобільних доріг здійснюється відповідно до вимог законів та інших нормативно-правових актів за погодженням з органами державного управління автомобільними дорогами або їх власниками та відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Забороняється розміщення рекламоносіїв, що перешкоджають оцінці дорожньо-транспортної ситуації або мають схожість (за зовнішніми ознаками, зображенням чи звуковим ефектом) з технічними засобами організації дорожнього руху і спеціальними сигналами, а також рекламоносіїв, що створюють ефект присутності на дорозі пішоходів або транспортних засобів.

Рекламоносії, що розміщуються у межах смуги відведення автомобільних доріг, не мають:

погіршувати умови безпеки дорожнього руху;

погіршувати видимість на дорозі, затемняти або знижувати ефективність сприймання дорожніх знаків, світлофорів та інших технічних засобів організації дорожнього руху;

обмежувати видимість у напрямку руху, бокову видимість та видимість технічних засобів організації дорожнього руху або заважати сприйманню їх учасниками дорожнього руху;

засліплювати учасників дорожнього руху, у тому числі внаслідок дії ефекту світлоповернення від рекламоносія;

зменшувати габарити шляхопроводів та інших інженерних споруд;

заважати руху пішоходів; створювати звукові ефекти, що негативно впливають на умови руху.

Кошти за рекламу стягуються власниками доріг відповідно до законодавства.

Стаття 39. Дотримання вимог санітарних норм
Власники та користувачі автомобільних доріг несуть відповідальність за дотримання вимог санітарних норм згідно із законом.

Розділ VIII. ФІНАНСУВАННЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 40. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування

Джерела фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг загального користування визначаються згідно із законами України про Державний бюджет України на відповідний рік, законами України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України», «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг», а також іншими нормативно-правовими актами.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання автомобільних доріг загального користування здійснюється з метою забезпечення сталого функціонування та збалансованого розвитку мережі автомобільних доріг загального користування в регіонах відповідно до пріоритетів, визначених державною стратегією та державними програмами, з урахуванням фактичного стану автомобільних доріг.

У першу чергу кошти спрямовуються на розбудову національної мережі міжнародних автомобільних доріг, збереження та розвиток автомобільних доріг, що забезпечують транспортний зв'язок сільських населених пунктів, забезпечення безпеки руху та екологічного стану доріг, ремонт та реконструкцію мостів та шляхопроводів, ремонт проїзної частини вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, а також на будівництво доріг на обкодах міст та інших населених пунктів.

Фінансування будівництва та реконструкції об'єктів дорожнього господарства, що мають загальнодержавне значення та забезпечують функціонування Єдиної транспортної системи України, здійснюється із загального фонду державного бюджету, про що у законі про державний бюджет робиться окремий запис.

Стаття 41. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється за рахунок бюджетів міст та інших населених пунктів, а також інших джерел фінансування, визначених законодавством.

Розподіл коштів на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг міст та інших населених пунктів здійснюється відповідними органами місцевого самоврядування, у віданні яких вони знаходяться, з метою збереження та розвитку вулично-дорожньої мережі відповідно до пріоритетів, визначених державними програмами та перспективними планами розвитку транспортної системи міст та інших населених пунктів, з урахуванням фактичного стану вулично-дорожньої мережі.

У першу чергу кошти спрямовуються на реконструкцію та ремонт вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, що суміщаються з автомобільними дорогами загального користування державного значення та входять до Єдиної транспортної системи України, забезпечення безпеки руху та екологічного стану вулиць і доріг міст та інших населених пунктів, ремонт і реконструкцію мостів та шляхопроводів.

Стаття 42. Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях

Фінансування будівництва, реконструкції, ремонту та утримання відомчих (технологічних) та автомобільних доріг на приватних територіях здійснюється за рахунок юридичних або фізичних осіб, у власності яких вони знаходяться.

Розділ IX. СТАНДАРТИЗАЦІЯ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 43. Стандарти та норми з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг

Стандартизація будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг спрямовується на:

здійснення єдиної державної технічної політики;

захист інтересів держави і користувачів автомобільних доріг стосовно дотримання будівельних норм і правил у процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг;

забезпечення безпеки дорожнього руху та зменшення шкідливого впливу на довкілля, а також функціонування автомобільних доріг з урахуванням ризику виникнення природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій;

удосконалення нормативно-правової бази функціонування мережі автомобільних доріг, виконання робіт та надання послуг;

забезпечення обороноздатності та мобілізаційної готовності держави.

Стаття 44. Розробка та затвердження стандартів і норм

Розробка стандартів і норм з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг проводиться органом державного управління автомобільними дорогами за погодженням з відповідними державними органами з безпеки дорожнього руху.

Затвердження державних стандартів з будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг здійснюється центральним органом виконавчої влади з питань технічного регулювання.

Розділ X. ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ У ПРОЦЕСІ БУДІВНИЦТВА, РЕКОНСТРУКЦІЇ, РЕМОНТУ ТА УТРИМАННЯ АВТОМОБІЛЬНИХ ДОРІГ

Стаття 45. Охорона довкілля на автомобільних дорогах

У процесі будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг повинні виконуватися вимоги та передбачатися заходи щодо охорони довкілля згідно з природоохоронним законодавством.

Земельні ділянки, що тимчасово були зайняті у процесі будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг, підлягають рекультивації згідно з природоохоронним законодавством.

Стаття 46. Захист атмосферного повітря
Захист атмосферного повітря повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Проектні рішення щодо будівництва, реконструкції, ремонту автомобільних доріг та методи їх утримання повинні забезпечувати мінімізацію шкідливих викидів в атмосферу транспортними засобами та дорожніми виробничими базами.

Забороняється експлуатація дорожньої техніки, в якій шкідливі викиди в атмосферу перевищують допустимі норми.

Забороняється використання дорожньо-будівельних матеріалів, які забруднюють атмосферне повітря понад допустимі норми.

Стаття 47. Захист водних ресурсів
Захист водних ресурсів повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Забороняється використовувати дорожньо-будівельні матеріали, які забруднюють водні ресурси понад допустимі норми.

При організації поверхневого водовідводу на ділянках будівництва, реконструкції та ремонту доріг і мостів, а також на майданчиках зберігання дорожньо-будівельних та протижелезних матеріалів необхідно передбачати заходи, що запобігають забрудненню водоймищ та ґрунтових вод шкідливими речовинами.

Стаття 48. Захист зелених насаджень
Захист зелених насаджень повинен здійснюватися згідно з природоохоронним законодавством.

Не допускається проводити рубки дерев у снігозахисних лісосмугах та у межах смуги відведення автомобільної дороги, які не пов'язані із забезпеченням безпеки дорожнього руху та виконанням робіт з розширення доріг.

Розділ XI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО АВТОМОБІЛЬНІ ДОРОГИ

Стаття 49. Відповідальність за порушення законодавства про автомобільні дороги

Власники і користувачі автомобільних доріг, винні у порушенні цього Закону, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ XII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк від дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. До приведення у відповідність із Законом України «Про автомобільні дороги» закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО.
м. Київ, 8 вересня 2005 року.
№ 2862-IV.

Вибирай серцем!

Країна потребує інвестицій в освіту

Найпрестижніші професії в Україні — президент, народний депутат, гінеколог та інспектор ДАІ. А коли серйозно, то в українському суспільстві давно стоїть гостре питання: що робити тим молодим людям, чиє покликання археологія, філологія чи екологія? Розумом вони усвідомлюють, що професія, скажімо, філософа або хіміка сьогодні не прогодує. Але водночас не можуть наступити на горло власній пісні й навчаються грошових менеджменту і маркетингу, банківської справи або юриспруденції, до яких не лежить душа. Саме для них з ініціативи компанії «САН Інтербрю Україна» (ТМ «Чернігівське»), Фонду братів Кличків і Національного університету «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА) стартував спільний соціальний проект «Обирай серцем». Нещодавно в стінах «Могилянки» ними був підписаний меморандум про співпрацю, що передбачає фінансову підтримку студентам і викладачам, які зробили вибір на користь непрестижних, але від цього не менш затребуваних сучасним суспільством професій.

Створи себе сам

Мета проекту — допомогти становленню освіти і науки. І люди, які йдуть до цієї мети, точно знають, як це зробити. Насамперед вони вирішили створити сприятливі умови для підготовки кваліфікованих молодих кадрів і допомогти їм адаптуватися до конкурентного бізнес-середовища.

Про напрями проекту «Голосу України» розповів президент Національного університету «Києво-Могилянська академія» В’ячеслав Брюховецький. За його словами, перший етап триватиме протягом цього навчального року і включатиме в себе три напрями.

Перший з них — іменні студентські гранти. Їх буде лише вісім, а дістануться вони студентам другого курсу магістеріуму, котрі обрали своєю майбутньою спеціальністю екологію та охорону навколишнього середовища, журналістику, історію, археологію, культурологію, філологію, філософію, хімію. Сума одного гранта з урахуванням податків становитиме 10 тисяч гривень.

Як пояснив пан Брюховецький, ці спеціальності визначили партнери «Моги-

лянки», а критерієм для одержання гранта стануть високий рейтинг навчання, участь у наукових дослідженнях факультету, успішна курсова робота, перемога в рейтингових конкурсах молоді і студентів (міських, всеукраїнських, міжнародних), активна громадська діяльність.

Наступний напрям — «Створи себе сам». За словами президента «Могилянки», для того, щоб допомогти становленню молодих фахівців, буде здійснено цілу низку заходів. Вони будуть спрямовані на активізацію внутрішніх ресурсів молоді та самореалізації в різних сферах громадського життя. Зокрема, це серії семінарів, тренінгів з питань працевлаштування. Студентів спеціально навчатимуть, як правильно складати резюме, проводити співбесіду з роботодавцями. Крім того, буде організовано зустрічі з успішними представниками бізнесу. У рамках цього напрямку партнери проекту зобов’язуються оснастити сучасною технікою Центр працевлаштування НаУКМА, а також надавати фінансову допомогу студентам-переможцям конкурсу на нав-

чання в закордонних університетах.

Третій напрям проекту — іменний стипендійний професорський фонд. Це спеціальна стипендія для заохочення молодого педагога факультету природничих наук.

Віталій КЛИЧКО:
«Я не тризубець. Я просто намагаюся бути професіоналом»

Від імені Фонду братів Кличків меморандум підписав живий символ України, чемпіон світу з боксу Віталій Кличко. Як повідомив меценат «Голосу України», на бюджет цього проекту на 2005—2006 роки виділено понад 300 тис. грн. «Цей проект, безумовно, матиме продовження і стане щорічним», — упевнений Віталій. За його словами, основне завдання проекту — створення сучасних і сприятливих умов та можливостей для навчання талановитої молоді, підтримка її успішної подальшої професійної діяльності.

«Ми дуже раді, що можемо надати посылку підтримки в організації «Обирай серцем», адже ми хочемо підтримати студентів, які

обрали професії не дуже престижні, але дуже потрібні для нашої країни», — заявив Віталій Кличко.

На запитання про те, ким будуть його діти і де вони навчатимуться, спортсмен відповів, що постарється дати їм добру початкову освіту. І не нав’язуватиме їм вибір професії: «Головне, щоб освіта була гарної якості і щоб вони стали справжніми професіоналами в обраній професії». А на запитання «Голосу України», чи важко бути символом України, Віталій, сміючись, відповів, що він не тризубець і не жовто-блакитний прапор: «Я просто намагаюся бути професіоналом у своїй справі і виконувати те, що я роблю, якнайкраще».

Президент готовий щороку дарувати по літері зі свого прізвища

Генеральний директор «САН Інтербрю Україна» Людмила Наконечна, виступаючи перед підписанням проекту, пояснила, що це не перша соціальна ініціатива

компанії, але «найбільш значущий соціальний проект як для «САН Інтербрю Україна» в цілому, так і для бренда «Чернігівське» зокрема.

Як соціально відповідальна компанія, за словами Людмили Наконечної, «САН Інтербрю Україна» вважає, що кожен бізнес у нашій країні, а особливо успішний бізнес, повинен допомагати розвивати окремі сфери діяльності нашого суспільства. «Ми вважаємо, що освіта — це саме той напрям, який у майбутньому допоможе нашій країні розвивати не тільки бізнес, не тільки економічну сферу нашої країни, а й геть усі сфери».

Президент «Могилянки» сподівається на те, що нова ініціатива компанії «САН Інтербрю Україна» і Фонду братів Кличків стане традицією. Як подяку за меценатство пан Брюховецький навіть пообіцяв «САН Інтербрю» щороку додавати по літері зі свого прізвища, з чого випливає, що проект може проіснувати щонайменше вісім років! «Усі великі справи треба робити весело і з гарним настро-

єм», — пояснив свій жарт президент, зазначивши, що серед співробітників компанії є й випускники його Академії — таке собі внутрішнє лобі.

«Я справді можу підтвердити той факт, що в нас працює десять випускників Києво-Могилянської академії, — сказала Людмила Наконечна. — В усіх у них можна відзначити особливу цілеспрямованість і неймовірне бажання стати професіоналами. Це відрізняє могилянців від інших. А нам дуже потрібні професіонали!»

Що ж, можна сказати, що за проектом «Обирай серцем!» — майбутнє. Оскільки вищих навчальних закладів у країні вистачає, а от з ефективністю використання молодих фахівців великі проблеми. Можливо, приклад співпраці «Могилянки», «САН Інтербрю Україна» і Фонду братів Кличків стане для інших представників бізнес-кіл прикладом того, як не на словах, а на ділі показувати соціальну відповідальність і турботу про майбутнє України.

Яна СТАДІЛЬНА.

■ ОГолошення

Оголошення про проведення відкритих торгів на закупівлю товарів, робіт і послуг
1. Замовник торгів: Відкрите акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго».
1.1. Поштова адреса: 69006, м. Запоріжжя, вул. Одеська, 4.
1.2. Контактні телефони: (061) 286-32-59, (061) 286-32-64, факс (061) 225-33-95.
2. Інформація про товари (роботи, послуги), що закуповуються: роботи з реконструкції та будівництва ПЛ 35 кВ; КЛ 35-6 кВ; ПС 35/10 кВ в різних районах Запорізької області.
3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: м. Запоріжжя, вул. Одеська, 4, каб. № 11, особисто, при наявності довіреності на право отримання тендерної документації та копії платіжного доручення про сплату вартості тендерної документації з відміткою банку.
4. Додаткова інформація:
4.1. Вартість тендерної документації: 823,01 грн. (з ПДВ) перераховувати на р/р № 26005001000299 у ЗТФ ВАТ банк «БІГ-Енергія» МФО 313708 м. Запоріжжя. код ЄДРПОУ 00130926
4.2. Довідки з організаційних питань: Тройно Олександр Миколайович, тел.: (061) 286-32-32.
4.3. Довідки з технічних питань: Поляков Володимир Іванович, начальник ВКБ, тел.: (061) 286-32-64.
4.4. Дата проведення відкритих торгів — 14.00 «02» листопада 2005 р.
Технічний директор
голова тендерного комітету **М. О. Давиденко.**

Господарський суд м. Севастополя (99011, м. Севастополь, вул. Павличенко, буд. 5) 02 вересня 2005 р. порушив справу № 20-4/128 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Чорноморська риболовна компанія» (99003, місто Севастополь, вул. Софронова, 12) код 30225557, п/р 260050100615 в ЗАТ «Прокредит банк», МФО 320984.

Розпорядником майна призначено Корсакова Володимира Костянтиновича, ліцензія АА № 783016, адреса: 99002, м. Севастополь, вул. Бурака, буд. 9, кв. 37, тел. 8-050-398-21-54.

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Вінницької області (21100, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) по справі № 10/165-05 визнано банкрутом СПД Дегтярьова Юрія Яковича, ід. код - 2631817872, р/р 26003101090001 в Вінницькій філії АКІБ «Укрсиббанк», МФО 3023645, юридична адреса: 23000, Вінницька область, с. ст. Бар, Барський район, Вінницької області та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено ДВС Барського РУЮ, який знаходиться за адресою: м. Бар, п. Памяті, 19, тел. 8-043-41-2-27-96.

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

ЗАТ «Страхова компанія «Раритет»
запрошує акціонерів на загальні збори, які відбудуться 22 листопада 2005 року о 16-00 годині за адресою: м. Київ, вул. В. Житомирська, 15.
Ресстрація учасників зборів з 15.00 до 16.00 в день та за місцем проведення зборів на підставі документів, що посвідчують особу та її повноваження.
Порядок денний:
1. Про збільшення статутного фонду Товариства.
2. Про затвердження Статуту Товариства в новій редакції.
3. Про вихід акціонерів зі складу акціонерів Товариства у зв'язку з продажем належних їм акцій.
4. Про вирішення питань, пов'язаних з фінансово-господарською діяльністю Товариства.
Додаткова інформація:
А) Статутний фонд збільшується з метою залучення додаткових коштів шляхом додаткового випуску акцій існуючої номінальної вартості на суму 3 000 000 (три мільйони) гривень.
Б) Зареєстрований статутний фонд Товариства складає 8 200 000 (вісім мільйонів двісті тисяч) гривень.
В) Додатково випускається 300 000 (триста тисяч) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 10 (десять) гривень кожна на загальну номінальну вартість 3 000 000 (три мільйони) гривень.
Г) Зміни номінальної вартості акцій не передбачається.
Д) Пропонується наступний проект змін до статуту Товариства, пов'язаний із збільшенням статутного фонду: «Статутний фонд компанії складає 11 200 000 (одинадцять мільйонів двісті тисяч) гривень та розподіляється на 1 120 000 (один мільйон сто двадцять тисяч) штук простих іменних акцій номінальною вартістю 10 (десять) гривень кожна».
Е) Акціонери Товариства користуються переважним правом на придбання акцій додаткового випуску.
Довідки за телефонами: (044) 272-34-43, 272-43-57.

Господарським судом Донецької області (83043, м. Донецьк, вул. Артема, 157) 27.09.2005 р. підприємство - спільна фірма «СБ» (83016, м. Донецьк, вул. Кірова, буд. 22, кв. 5; код ОКПО 20348366; р/р № 2600398060 в Спецукрсоцбанку, МФО 334657) визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура. Справа № 5/166 Б.

Ліквідатором призначена ДПІ в Ленінському районі м. Донецька (83101, м. Донецьк, вул. Куйбишева, 31).

Господарським судом Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) ухвалою від 28.08.2005 р. порушено провадження у справі №18/158 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Галешинське хлібоприймальне підприємство» (35100, Полтавська обл., Козельщинський р-н, смт. Нова Галешина, вул. Жовтнева, 84, код ЄДРПОУ 00955578, банківські реквізити: р/р 2600230156 в ОПЕРУ Козельщинського відділення Ощадбанку №3071 м. Полтава, МФО 391065).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Шаповалова С. В., ліцензія від 26.05.2003 р. №487831.

Заяви кредиторів до боржника приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Донецької області по справі № 5/141Б постановою від 19.09.2005 р. визнав Закрите акціонерне товариство «БІЗ-НЕС-СОЮЗ» (85300, Донецька обл., м. Красноармійськ, вул. Горького, 51, р/р № 26007059991011 в КФ ДРУ Приватбанк м. Красноармійськ, ОКПО 25326062) банкрутом і відкрив ліквідаційну процедуру.

Ліквідатор Кірючок Інесса Олександрівна, ліцензія № 216816 серія АБ, адреса: 83086, м. Донецьк, вул. Первوماйська, 12, оф. 501а, т. (062) 304-12-81. Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня публікації.

Оголошення про проведення відкритих торгів на закупівлю товарів, робіт і послуг
1. Замовник торгів: Відкрите акціонерне товариство «Запоріжжяобленерго».
1.1. Поштова адреса: 69006, м. Запоріжжя, вул. Одеська, 4а.
1.2. Контактні телефони: (061) 286-32-59, (061) 286-32-64, факс (061) 225-33-95.
2. Інформація про товари (роботи, послуги), що закуповуються: роботи з реконструкції та модернізації ПЛ 0,4-10 кВ в різних районах Запорізької області.
3. Місце та спосіб отримання тендерної документації: м. Запоріжжя, вул. Одеська, 4а, каб. № 11, особисто, при наявності довіреності на право отримання тендерної документації та копії платіжного доручення про сплату вартості тендерної документації з відміткою банку.
4. Додаткова інформація:
4.1. Вартість тендерної документації: 676,78 грн. (з ПДВ) перераховувати на р/р № 26005001000299 у ЗТФ ВАТ банк «БІГ-Енергія» МФО 313708 м. Запоріжжя.
4.2. Довідки з організаційних питань: Тройно Олександр Миколайович, тел.: (061) 286-32-32.
4.3. Довідки з технічних питань: Поляков Володимир Іванович, начальник ВКБ, тел.: (061) 286-32-64.
4.4. Дата проведення відкритих торгів — 14.00 «01» листопада 2005 р.
Технічний директор
голова тендерного комітету **М. О. Давиденко.**

Міністерство охорони навколишнього природного середовища України

Оголошує конкурс на заміщення вакантної посади начальника Державного управління екології та природних ресурсів в Одеській області.

Основні вимоги до конкурсантив:

- вища освіта;
- стаж роботи на державній службі у природоохоронній сфері не менше 3 років, або стаж роботи у природоохоронній сфері на керівних посадах інших організацій не менше 5 років;
- досвід роботи щодо управління персоналом.

З умовами конкурсу та іншими вимогами до конкурсантив можна ознайомитися під час подання документів. Документи на конкурс приймаються протягом місяця з дати опублікування оголошення.

Заяви подаються за адресою: 03035, Київ-35, вул. Урицького, 35. Контактні телефони: 206-31-23, 206-31-16.

8 жовтня в Україні утримається суха погода. Температура у Криму та на Закарпатті вночі 9—15, вдень 18—23, на решті території вночі 2—8 тепла, подекуди заморозки 0—4; вдень 15—21 тепла.

■ ПОДРОБИЦІ

Український акцент на Арбаті

Репортаж з Росії, створений під час 48-годинного перебування на одній з меморіальних трас Москви (Початок на 5-й стор.).

Досить лише навести назви цільових програм і довгострокових проєктів, щоб скласти уяву про напрями роботи установи — «Тарас Шевченко», «Михайло Грушевський», «Лесь Курбас», «Презентація», «Діаспора», «Відомі українці в Росії», «Російські митці та Україна», «Україна крізь віки», «Діти в Культурному центрі України» та багато інших. В українському будинку на Арбаті постійно виступають співаки і музиканти, театральні колективи з нашої країни, влаштовуються художні та книжкові вернісажі, фотоекспозиції, мають можливість зустрітися з москвичами письменниками й науковцями з України.

Жителі російської столиці беруть участь в урочистостях, присвячених визначним датам в історії України, літературно-драматичних вечорах.

У Центрі розміщується керівництво федеральних організацій діаспори — Об'єднання українців Росії та Національно-культурної автономії «Українці Росії», відбувається презентація українських регіональних осередків та їхніх художніх колективів.

Останнім часом на Арбаті, 9, виступали фольклорний ансамбль «Куш калини» Української національно-культурної автономії Ямало-Ненецького автономного округу, представники Тверського регіонального об'єднання українців «Світанок», Івановської обласної громадської організації української культури «Мрія».

І все-таки ця ділянка роботи Центру ще не цілком задовольняє представників української громади Москви, про що нам вони відверто говорили під час зустрічей.

Культурний центр розширює науково-дослідну та архівно-пошукову роботу, пов'язану з «українським слідом» в російській історії. Відкрито меморіальну кімнату, присвячену перебуванню в Москві Тараса Шевченка та Михайла Грушевського.

Володимир Мельниченко із захопленням розповідав нам про віднайдені ним архівні джерела, що поповнять українські сторінки історії Росії, насамперед її столиці. Директор Центру вже давно зарекомендував себе відкривачем «українського Арбата», написавши книжки «Україна на Арбаті, 9», «Прапор України на Арбаті», «Михайло Грушевський: я оснувався в Москві, Арбат, 55». Нині продовжує працювати над новою книжкою з цієї серії, де один з розділів називається «Український акцент на Арбаті».

Протягом двох днів нашого перебування на «великій московській артерії» (вислів Михайла Грушевського) В. Мельниченко встиг провести в «Українській книзі» Шевченківський урок для учнів українського класу Лінгвістичного ліцею, взяти участь у вшануванні пам'яті Михайла Грушевського (29 вересня був день народження «великого українця»), відкритті виставки гобеленів — творів відомої київської художниці Людмили Жоголь (її українські квіти й будяки — супутники нашого дитинства — викликали інтерес у московських цінителів прекрасного мистецтва), ініційованому ним засіданні вчених, котре було присвячене створенню поки що громадської науково-дослідної інституції українознавства в Москві.

Слухали ми й турботливу розповідь В. Мельниченка про проблеми Центру, діяльність якого здійснюється на засадах самофінансування, про необхідність надання різнобічної допомоги Києва представницькому закладові на Арбаті. Потребує невідкладної співпраці з книговидавцями України московська «Українська книга». Ще в 60—80-ті роки минулого століття цей заклад часто відвідували заокеанські українці, які з аеропорту «Шереметьєво-2» приїздили спочатку на Старий Арбат, а потім уже прямували на Київський вокзал, демонструючи згодом, уже в столиці України, українські книжкові новинки, придбані в Москві.

Керівник книгарні Галина Ширіна повідала нам про готовність укладати угоди з київськими, львівськими та іншими нашими видавництвами на продаж національної книжкової продукції, а попит на неї, як ми пересвідчилися, досить великий.

Колектив Культурного центру за активного сприяння Посольства України в Російській Федерації намагається максимально досягти ще більшого посилення виразності українського акценту в найпрестижнішому місці Москви. Хотілося б, щоб швидше реалізувалися відповідні державні плани стосовно відкриття в інших країнах таких закладів з метою створення привабливого образу України у світах.

Олег ГУСЄВ,
заслужений журналіст України;
Станіслав ЛАЗЕБНИК,

журналіст, Надзвичайний і Повноважний Посланник.
Київ — Москва.

Фото автора.

Концерт клавесинової музики

■ ЧАС НОТ

Нещодавно в Кисві прозвучав концерт-прем'єр із маловідомих творів Баха. Це вже третій подібний проєкт, ідея і виконання якого належать диригенту Національної опери України, заслуженому діячеві мистецтв, лауреату міжнародних конкурсів Герману Макаренку (на знімку).

Його підтримало посольство Німеччини в нашій країні. Тому вечір клавесинової музики відбувся в католицькому соборі св. Миколая, де виконувалися твори для клавесинів з оркестром. Такі концерти проходять украй рідко через складність організації заходу. Столичний приурочили до національного Дня об'єднання Німеччини і 320-річного ювілею Йогана Себастьяна Баха.

Молоді музиканти відроджують традиції

Молодіжний симфонічний оркестр Луганського державного інституту культури та мистецтва дав перший у новому навчальному році концерт. У його програмі лунали твори А. Дворжака, Д. Гершвіна та ін. Оркестр, який був створений торік на базі інституту і коледжу культури та мистецтва, вже добре себе зарекомендував. З молодими музикантами

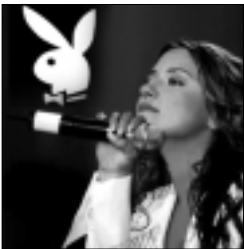
працюють народний артист України, професор Національної музичної академії ім. Чайковського Алін Власенко, професор Віденського університету Ернст Вюрдингер та інші видатні диригенти. Оркестр відроджує традицію духовного спілкування під назвою «Далевські четверги», які колись започаткував Володимир Даль.

Алла АНТІПОВА.

■ ШОУ В БІЗНЕСІ

«Playboy» погрожує судом Наталі Могилевській

Судовий розгляд у сотні тисяч доларів загрожує співачці та телеведучій Наталі Могилевській. Претензії їй пред'явив культовий еротичний журнал «Playboy». Увесь гармидер зчинився через новий кліп виконавиці. Вона знялася в новому відео на жартливу пісню «Ти мені не даєш». На екрані співачка перевтілюється у впізнавані еротичні образи. Могилевська грає то розпусну черницю, то заклопотану вчительку, то блондинку а-ля Памела Андерсон. Потрапив до цього секс-списку і кролик із журналу «Playboy». Нагадаємо, що дівчата, одягнені у відвертий костюм кролика, давно стали візитною карткою популярного чоловічого видання.

У Києві відбудеться ювілейний кінофестиваль «Молодість»

35-й кінофорум, що відбудеться в столиці наприкінці жовтня, відідають знамениті польські режисери Анджей Вайда, Кшиштоф Зануссі та Єжи Гоффман. «Молодість» цього разу збере яскравих представників світового кінематографа і молодих конкурсанти. Традиційно в рамках конкурсної програми покажуть студентські й «дорослі», короткометражні та повнометражні фільми. Щоправда, українських фільмів у цій номінації не буде.

У конкурсі з короткометражних і студентських фільмів покажуть «Подорожніх» Ігоря Стрембицького, «Гніздо» Євгена Хворостенка, «Приймака» Тараса Кушніра і «Ведмежу послугу» Євгена Альо-

хіна. Поза конкурсом у столичних кінотеатрах пройнуть ретроспективи фільмів Вернера Герцога, коротка ретроспектива творів Маргарет фон Тротт, покажуть також короткометражки із Швеції, сучасне французьке кіно, сербські, хорватські, болгарські, боснійські філь-

ми, заборонене кіно радянських часів у програмі «По той бік соцреалізму», ретроспективи кіношкіл Бухареста і Гетеборга.

Останнім фільмом Кшиштофа Зануссі «Персона нон-грата» з Микитою Михалковим у головній ролі буде закриватися кінофестиваль, а відкриє його розрекламований «Олівер Твіст». Зі світовою прем'єрою прибуде до української столиці і Єжи Гоффман (на знімку). Він представить гостям фестивалю першу серію свого документального фільму, який знімав у нашій країні, — «Україна». Ще один сюрприз кінофестивалю — заміна його почесного президента. Народний артист Богдан Ступка передасть булаву Вікторові Юценку.

цього

7 ЖОВТНЯ

■ 1905 р. Розпочався Всеросійський політичний страйк.
■ 1910 р. Під час польоту загинув льотчик і авіаконструктор Лев Мацієвич.
■ 1919 р. Засновано першу авіакомпанію світу — голландську KLM («Королівські нідерландські авіалінії»).
■ 1932 р. Утворено Чернігівську область.
■ 1952 р. Народився Президент Російської Федерації Володимир Путін та гімнастка Людмила Турищева.
■ 1977 р. В СРСР прийнято третю, «брежнєвську», конституцію.

Редактор номера
Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія:
Леонід БРОВЧЕНКО,
Анатолій ГОРЛОВ,
Сергій ДЕМСЬКИЙ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Іван ІЛЛЯШ,
Світлана ПИСАРЕНКО,
Віталій СУДДАЯ.

Головний редактор
Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Рукописів не повертаємо.
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Ⓟ Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—
КВ № 1 від 26.05.1994 р.
Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка)
українською і російською мовами.

Передплатні індекси:
для фізичних осіб — 40224, 08775.
для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна:
для фізичних осіб — 3,30 грн.
та 2,00 грн.
для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць.
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

СПДФО Гайденок В. І.
(Друкарня «Нормальніе цены»)
61068, м. Харків,
вул. Тарасівська, 2а.
Зам. 387
ВАТ «Видавництво «Вільна Україна»
79026, м. Львів,
вул. В. Великого, 2.
Зам. 564
ВАТ «Видавництво «Київська правда»
04136, м. Київ,
вул. М. Гречка, 13.
Зам. 3703

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 454-84-92;
телефакс — 234-72-54;

відділ реклами — 449-72-53,
454-81-34,
454-81-44;

телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet:
http://uamedia.visti.net/golos